

Bruxelles, 14.9.2022
COM(2022) 473 final

2022/0289 (NLE)

Propunere de

REGULAMENT AL CONSILIULUI

privind o intervenție de urgență pentru abordarea problemei prețurilor ridicate la energie

EXPUNERE DE MOTIVE

1. CONTEXTUL PROPUNERII

Prețurile la gaze și energie electrică au atins niveluri record în 2022 și au ajuns la cel mai ridicat nivel din istorie în urma invadării Ucrainei de către Rusia. În ultimul an, prețurile energiei electrice în Europa au crescut rapid la un nivel mult mai ridicat decât în ultimele decenii. Această dinamică este legată în mod intrinsec de prețul ridicat al gazelor naturale, care duce la creșterea prețului energiei electrice produse de centralele electrice pe bază de gaze naturale, acestea din urmă fiind adesea necesare pentru a satisface cererea. Prețurile au început să crească rapid vara trecută, atunci când economia mondială s-a redresat după ce restricțiile impuse de pandemia de COVID-19 au fost relaxate. Ulterior, invadarea Ucrainei de către Rusia a exacerbât această situație.

Se preconizează că prețurile la energie vor rămâne ridicate din cauza incertitudinii de pe piață ca urmare a unei serii de întreruperi ale aprovizionării cu gaze naturale care nu pot fi explicate decât printr-o încercare deliberată a Rusiei de a utiliza energia ca armă politică. Întreruperile suplimentare ale aprovizionării cu gaze naturale a UE de către Rusia în următoarele săptămâni sau luni pot duce la niveluri și mai ridicate ale prețurilor gazelor naturale, care ar putea avea efecte de domino asupra prețului energiei electrice, asupra nivelului inflației și a impactului acesteia asupra cetățenilor, precum și asupra stabilității financiare și macroeconomice globale a UE.

Comisia este pe deplin conștientă de impactul pe care incertitudinea cu privire la aprovizionarea cu gaze naturale îl are asupra pieței energiei electrice. Statele membre din întreaga Europă s-au confruntat cu o creștere bruscă a prețurilor la energie electrică, legată de creșterea prețurilor gazelor naturale, ceea ce a făcut ca gazele naturale să devină combustibilul de stabilire a prețului marginal, înaintea cărbunelui. În același timp, disponibilitatea producției de energie electrică în UE a fost sub nivelurile obișnuite în ultimele luni, din cauza creșterii frecvenței lucrărilor de întreținere a centralelor electrice, a scăderii producției de energie hidroelectrică și a închiderii unor centrale electrice mai vechi.

În paralel, temperaturile record din această vară au determinat creșterea cererii de energie pentru răcire și au sporit presiunea asupra producției de energie electrică. Condițiile meteorologice extreme au contribuit astfel la penuria de energie și la prețurile ridicate la energie, constituind o povară pentru consumatori și industrie și afectând redresarea economică. Presiunile suplimentare la nivelul ofertei asupra prețurilor energiei și produselor

alimentare alimentează presiunile inflaționiste mondiale, erodând puterea de cumpărare a gospodăriilor și a economiei în ansamblu.

Creșterea dramatică a prețurilor la energie electrică pe care o observăm pune presiune asupra gospodăriilor, asupra întreprinderilor mici și mijlocii și asupra industriei și riscă să cauzeze prejudicii sociale și economice mai ample. Cel mai grav afectați sunt clienții vulnerabili și gospodăriile afectate de sărăcia energetică, așa cum s-a întâmplat deja iarna trecută, însă prețurile ridicate afectează, de asemenea, din ce în ce mai mult gospodăriile și întreprinderile cu venituri medii. Aceștia riscă să nu își poată plăti facturile la energie și ar putea fi puși în situația de a alege între plata energiei și a altor bunuri esențiale sau, pentru întreprinderi, viabilitatea lor financiară și planurile lor de investiții.

Acest context economic necesită un răspuns rapid și coordonat la nivelul UE pentru a atenua dificultățile pe care le cauzează prețurile ridicate pentru consumatori, atât pentru persoanele afectate de sărăcia energetică și persoanele vulnerabile, cât și pentru gospodăriile și întreprinderile cu venituri medii. Prețurile cu amănuntul ale energiei electrice au suferit o creștere medie anuală cu aproape 50 % din iulie 2021 și se preconizează în continuare o creștere importantă a prețurilor înainte de următorul sezon de încălzire, care va afecta treptat majoritatea contractelor încheiate cu consumatorii. Răspunsul UE trebuie să fie coordonat într-un mod precaut și holistic. Energia electrică trebuie să continue să circule eficient în Europa, astfel încât statele membre să poată exporta surplusul de energie electrică către cei care au cea mai mare nevoie de aceasta. Rolul pieței interne a energiei în atenuarea impactului actualei crize energetice nu poate fi trecut cu vederea. Evaluarea ACER cu privire la organizarea pieței angro de energie electrică din UE¹ a arătat că comerțul transfrontalier a adus beneficii în valoare de 34 de miliarde EUR consumatorilor în 2021, contribuind în același timp la atenuarea volatilității prețurilor, și că sporește securitatea aprovizionării și reziliența fiecărui stat membru la șocurile prețurilor.

Prin urmare, Uniunea se confruntă cu o situație extraordinară. Provocările actuale fără precedent impun instituirea unor măsuri adecvate, proporționale și temporare, care trebuie să fie luate în spiritul solidarității, pentru a aborda dificultățile grave care apar în domeniul energiei și pentru a depăși criza energetică, acționând împreună.

1

https://acer.europa.eu/Official_documents/Acts_of_the_Agency/Publication/ACER's%20Final%20Assessment%20of%20the%20EU%20Wholesale%20Electricity%20Market%20Design.pdf

Prin urmare, Comisia propune introducerea imediată a unui pachet de măsuri integrat și interdependent. Aceste măsuri urmăresc, printre altele, să atenueze impactul prețurilor ridicate ale energiei electrice și să protejeze consumatorii, menținând, în același timp, beneficiile pieței interne și o concurență echitabilă. Măsurile contribuie la îndeplinirea acestor obiective prin abordarea diferitelor aspecte ale situației actuale, completând și consolidând astfel efectele acestora și permițând un răspuns unic și coordonat al UE la criză. În același timp, acestea sunt pe deplin compatibile cu comunicarea din 8 martie 2022 intitulată „REPowerEU: acțiuni europene comune pentru o energie mai accesibilă ca preț, mai sigură și mai durabilă” și planul REPowerEU al Comisiei din 18 mai 2022, cu scopul de a pune capăt dependenței Uniunii de combustibilii fosili din Rusia cât mai curând posibil și cel târziu până în 2027.

Prețurile extrem de ridicate la energie cu care se confruntă în prezent consumatorii generează câștiguri financiare extrem de mari nu numai pentru producătorii de energie electrică cu costuri marginale mai mici, ci și pentru întreprinderile din sectoarele petrolului, gazelor naturale, cărbunelui și rafinăriilor. Aceste câștiguri se datorează în primul rând factorilor favorabili de pe piața externă, cauzate de războiul din Rusia, și nu eforturilor sau investițiilor suplimentare ale întreprinderilor. Aceste prețuri ridicate la energie creează dificultăți pentru gospodăriile și întreprinderile din UE, determină creșterea inflației, iar măsurile de sprijin necesare cresc cheltuielile publice. Prin urmare, este oportun să se reducă cererea de energie electrică în întreaga UE pentru a reduce nevoia de producție de energie electrică pe bază de gaze naturale și, de asemenea, să se redistribuie o parte din veniturile obținute de întreprinderile din diferite sectoare energetice, ca urmare a acestor circumstanțe excepționale, pentru a atenua dificultățile cu care se confruntă consumatorii de energie și societatea în general. O astfel de redistribuire poate fi realizată prin diferite instrumente, în funcție de circumstanțele sectorului, cu scopul de a pune aceste fonduri la dispoziția consumatorilor sau proiectelor de consolidare a autonomiei energetice a Uniunii, inclusiv posibilitatea ca statele membre să canalizeze părți din contribuția la fondurile Uniunii în spiritul solidarității sau să le utilizeze pe baza unor acorduri între statele membre.

Mai multe state membre au adoptat deja sau au în vedere adoptarea unor măsuri de redistribuire. Cu toate acestea, măsurile adoptate exclusiv la nivel național riscă să creeze condiții inegale pentru întreprinderile care își desfășoară activitatea pe piața energiei din UE. Pentru a crea condiții de concurență echitabile, Comisia propune două instrumente complementare pentru a acoperi întregul sector energetic: (a) o măsură care vizează și reduce în mod temporar veniturile producătorilor de energie electrică și (b) o măsură care stabilește

temporar o contribuție de solidaritate din profiturile excedentare ale sectoarelor combustibililor fosili care intră în domeniul de aplicare al prezentului regulament. Prin reducerea veniturilor producătorilor de energie electrică, măsura propusă în regulament urmărește să simuleze rezultatele pieței la care producătorii s-ar fi putut aștepta în cazul în care lanțurile de aprovizionare globale ar funcționa în mod normal, în absența întreruperilor aprovizionării cu gaze naturale care au avut loc de la invadarea Ucrainei în februarie 2022. În plus, Comisia propune o contribuție temporară de solidaritate care să se aplice profiturilor întreprinderilor care își desfășoară activitatea în sectoarele petrolului, gazelor naturale, cărbunelui și rafinăriilor, care a crescut semnificativ în comparație cu anii precedenți.

Statele membre vor utiliza veniturile din contribuția de solidaritate pentru a oferi sprijin gospodăriilor și întreprinderilor și pentru a atenua efectele prețurilor ridicate la energie. Acestea ar trebui, de asemenea, să utilizeze veniturile obținute din această măsură pe termen scurt pentru a finanța măsuri de reducere a consumului de energie și pentru a sprijini industriile, consolidând astfel și mai mult autonomia energetică a Uniunii pe termen lung.

Aceste măsuri temporare, care redistribuie veniturile și profiturile excedentare pentru a sprijini consumatorii, transmite consumatorilor beneficiul obținut din producția energiei cu costuri mai mici. Ca atare, acestea nu aduc atingere și completează activitatea în curs a Comisiei Europene privind lichiditatea piețelor financiare pentru energie, cadrul temporar al UE privind ajutoarele de stat în caz de criză, reducerea prețului gazelor naturale, precum și organizarea pe termen lung a pieței, astfel cum s-a anunțat în Comunicarea privind intervențiile pe termen scurt pe piața energiei și îmbunătățirile pe termen lung aduse organizării pieței energiei electrice, care a fost publicată în paralel cu Planul REPowerEU din 18 mai 2022. Regulamentul propus păstrează beneficiile pieței interne a energiei electrice în ceea ce privește eficiența dispecerizării și securitatea aprovizionării, reducând, în același timp, cererea de energie electrică și impactul prețurilor ridicate la gaze naturale asupra facturilor la energie electrică ale consumatorilor.

2. INSTRUMENTUL PENTRU SITUAȚII DE URGENȚĂ ÎN MATERIE DE ENERGIE ELECTRICĂ

Reducerea cererii de energie electrică

Ca răspuns la riscul crescut pentru iarna următoare și la necesitatea de a reduce cererea globală de energie electrică, de a menține stocurile de combustibil pentru producerea de energie electrică și de a lua măsuri specifice pentru a reduce prețurile energiei electrice în cele

mai scumpe ore, în spiritul solidarității, regulamentul propus stabilește două obiective de reducere a cererii de energie electrică.

Prima impune statelor membre să pună în aplicare măsuri de reducere a consumului total de energie electrică a tuturor consumatorilor, inclusiv cei care nu sunt încă dotați cu sisteme sau dispozitive de contorizare inteligentă care să le permită să își ajusteze consumul în timpul zilei. Măsurile trebuie să fie suficient de ambițioase și ar putea include, de exemplu, campanii specifice de informare și comunicare orientate către consumatori. În acest sens, ar putea fi avută în vedere o aplicație la nivelul Uniunii pentru furnizarea de informații specifice consumatorilor. În plus, pentru a viza în mod specific cele mai scumpe ore de consum de energie electrică atunci când prețul marginal este stabilit, în general, de gazele naturale, Comisia propune un obiectiv obligatoriu de reducere cu cel puțin 5 % a consumului brut de energie electrică în orele de vârf selectate, acoperind cel puțin 10 % din orele fiecărei luni în care se preconizează că prețurile vor fi cele mai ridicate. Acest obiectiv obligatoriu ar avea ca rezultat selectarea, în medie, a 3-4 ore pe zi lucrătoare, care ar corespunde în mod normal orelor de sarcină de vârf, dar poate include, de asemenea, ore în care se preconizează că producția de energie electrică din surse regenerabile va fi scăzută, iar pentru a acoperi cererea este necesară producția energiei de către centralele marginale. Pentru a ține seama de acest lucru, statele membre dispun de o anumită marjă de apreciere atunci când identifică aceste ore. Obiectivul obligatoriu se adresează în mod specific consumatorilor care pot oferi flexibilitate prin reducerea cererii sau prin reorientarea cererii pe bază orară. Statele membre trebuie să aibă libertatea de a alege măsurile adecvate pentru atingerea obiectivelor de reducere a cererii și trebuie, în special, să ia în considerare măsuri eficiente din punct de vedere economic și bazate pe piață, cum ar fi sistemele de licitare sau de ofertare pentru răspunsul părții de consum sau pentru energia electrică neconsumată. Aceasta poate include extinderea sistemelor existente sau a stimulentei naționale pentru dezvoltarea răspunsului părții de consum. Aceasta poate include, de asemenea, stimulente financiare sau compensații pentru participanții la piață în cazurile în care acestea sunt plătite pentru energia electrică suplimentară neconsumată în comparație cu consumul normal preconizat în ora fără ofertare. Introducerea și punerea în aplicare a unor astfel de măsuri nu trebuie să aducă atingere aplicării normelor privind ajutoarele de stat.

Pe baza producției orare observate în perioada ianuarie-august 2022, o reducere de 5 % în timpul celor 10 % din orele cu cel mai ridicat nivel al cererii de energie electrică ar aduce cererea medie în aceste ore la nivelul primelor ore de vârf neselectate. Acest lucru ar conduce,

prin urmare, la o uniformizare a profilului de consum orar. În plus, întrucât gazele naturale reprezintă, în general, tehnologia marginală în timpul orelor cu cea mai mare cerere, această reducere vizată de 5 % poate duce la o reducere a consumului de gaze naturale estimată la aproximativ 1,2 miliarde de metri cubi pe o perioadă de patru luni. Aceasta reprezintă aproximativ 3,8 % din consumul de gaze naturale pentru energie electrică în aceeași perioadă. Studii recente² arată că potențialul actual al răspunsului părții de consum ar putea îndeplini obiectivul obligatoriu, având un impact pozitiv asupra prețurilor energiei electrice și asupra volumelor de economii de gaze naturale.

Plafonarea veniturilor de pe piață pentru producția de energie electrică cu tehnologii inframarginale

În al doilea rând, regulamentul propus stabilește o abordare pentru recuperarea veniturilor excedentare de la producătorii cu costuri marginale mai mici, cum ar fi sursele regenerabile de energie, energia nucleară și lignitul („tehnologii inframarginale”), prin stabilirea unui plafon *ex-post* pentru veniturile per MWh de energie electrică produsă.

Pe piața pentru ziua următoare, prețurile energiei electrice sunt determinate de costul variabil al tehnologiei marginale, și anume ultima și cea mai scumpă centrală necesară pentru a satisface cererea (prețuri marginale). Având în vedere rolul pe care îl au prețurile energiei electrice pe piața pentru ziua următoare ca referință pentru stabilirea prețului energiei electrice în toate celelalte intervale de timp ale pieței, această măsură reduce impactul pe care tehnologia de stabilire a marjei (de obicei, pe bază de cărbune, în prezent deseori centralele electrice alimentate cu gaze naturale) îl are asupra veniturilor altor producători cu costuri marginale mai mici, cum ar fi majoritatea surselor regenerabile de energie, energia nucleară și lignitul. Măsura simulează rezultatele pieței pentru aceste tehnologii care ar putea fi preconizate în cazul în care lanțurile de aprovizionare globale ar funcționa în mod normal și nu ar face obiectul folosirii energiei ca armă prin întreruperi ale aprovizionării cu gaze naturale.

Prin această abordare la nivelul Uniunii, bazată pe principiul solidarității, piețele angro de energie electrică ar funcționa și s-ar echilibra ca și în prezent, asigurându-se astfel că cele mai ieftine și mai eficiente centrale electrice din întreaga UE sunt întotdeauna dispensezate cu

² *Study on the quantification of Demand Response (DR) benefits to electricity suppliers and consumers in Europe in 2030 on its way to achieve deep decarbonisation* [Studiu privind cuantificarea beneficiilor răspunsului părții de consum (DR) pentru furnizorii și consumatorii de energie electrică din Europa în 2030 în vederea realizării unei decarbonizări profunde], Compass Lexecon, ianuarie 2021; *Demand Side Flexibility potential contribution to 2023 gas reduction* (Contribuția potențialului de flexibilitate a cererii la reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră în 2023), DNV, septembrie 2022.

prioritate și că statele membre se pot baza pe importuri atunci când este necesar. Acest lucru menține stimulentele pentru ca tehnologii precum centralele electrice pe bază de cărbune și gaze naturale, instalațiile de stocare și răspunsul părții de consum să fie disponibile pentru a funcționa atunci când este necesar, asigurând funcționarea stabilă a sistemului de energie electrică pe tot parcursul sezonului de iarnă 2022-23.

Nivelul plafonului pentru veniturile de pe piață

Plafonul veniturilor prevăzut în prezentul regulament trebuie stabilit la un nivel care să cuprindă majoritatea producătorilor inframarginali din UE și să evite periclitarea disponibilității și profitabilității centralelor existente și a deciziilor viitoare de investiții pentru noi producții inframarginale.

În timp ce vârfurile ocazionale și pe termen scurt ale prețurilor pot fi considerate o caracteristică normală pe o piață a energiei electrice și pot fi utile pentru ca unii investitori să își recupereze investițiile în producție, creșterea extremă și durabilă a prețurilor începând din februarie 2022 este net diferită de situația normală a pieței, caracterizată de prețuri de vârf ocazionale sau fluctuații ale prețurilor pe termen mai lung legate de ciclurile economice.

acest lucru este valabil în special în cazul deciziilor de investiții pentru producerea de energie din surse regenerabile, care sunt esențiale pentru atingerea obiectivelor de decarbonizare ale Uniunii. Pentru a evita subminarea evaluării rentabilității în momentul luării deciziilor de investiții, plafonul nu trebuie stabilit sub așteptările participanților la piață în ceea ce privește nivelul mediu al prețurilor energiei electrice în orele în care cererea de energie electrică a fost cea mai ridicată, înainte de invadarea Ucrainei de către Rusia. Așteptările medii în materie de prețuri de piață pentru orele de vârf au fost în mod constant și semnificativ mai mici de 180 EUR/MWh în ultimele decenii, în pofida diferențelor de preț dintre regiunile din Uniune. În plus, simulările bazate pe prețurile observate în perioada ianuarie-august 2022 arată că un plafon stabilit la 180 EUR/MWh ar fi condus la stabilizarea veniturilor medii la aproximativ 150 EUR/MWh. Acest nivel mediu al veniturilor este în mod constant mai ridicat decât costul egalizat actual al energiei (LCOE) pentru tehnologiile inframarginale vizate de aplicarea plafonului pentru venituri³, permițând producătorilor cărora li se aplică să își acopere investițiile și costurile de exploatare. Prin urmare, plafonul nu trebuie să afecteze investițiile

³ *Energy costs, taxes and the impact of government interventions on investments: final report (Costurile energiei, taxele și impactul intervențiilor guvernamentale asupra investițiilor: raport final)*, Trinomics, octombrie 2020.

în noi capacități inframarginale. Prin urmare, Comisia propune stabilirea plafonului veniturilor la 180 EUR/MWh, care include marja de securitate necesară.

Un astfel de plafon trebuie să se limiteze la veniturile de pe piață, mai degrabă decât să includă veniturile totale din producție (inclusiv, de exemplu, cele provenite din schemele de sprijin), pentru a evita un impact semnificativ asupra rentabilității preconizate inițial a unui proiect.

Stabilirea unui plafon uniform al veniturilor în întreaga Uniune este necesară pentru a menține funcționarea pieței interne a energiei electrice, deoarece ar menține concurența bazată pe prețuri între producătorii de energie electrică pe baza diferitelor tehnologii, în special pentru sursele regenerabile de energie. Întrucât plafonul se va aplica veniturilor per MWh din energia electrică produsă, formarea prețurilor pe piețele angro de energie electrică nu va fi afectată. Dispecerizarea centralelor electrice va continua să aibă loc în funcție de nivelul lor de eficiență, cele cu costuri marginale mai scăzute fiind dispecerizate cu prioritate, iar comerțul transfrontalier cu energie electrică nu va fi afectat.

Statele membre vor trebui să instituie proceduri adecvate pentru recuperarea veniturilor excedentare de la producători, deoarece plafonul veniturilor poate fi aplicat în momentul decontării tranzacțiilor sau, dacă acest lucru nu este posibil, ulterior. Acest lucru depinde de diferențele în ceea ce privește modul în care funcționează piețele angro de energie electrică în diferite intervale de timp și modul în care acestea sunt organizate în statele membre.

Domeniul de aplicare al plafonului

Plafonul veniturilor de pe piață s-ar aplica veniturilor din vânzarea de energie electrică pentru toți producătorii inframarginali, astfel cum sunt definite în regulament, și ar acoperi toate intervalele de timp ale pieței, indiferent dacă tranzacționarea energiei electrice are loc la nivel bilateral (extrabursier) sau pe piețe centralizate. În cazul în care plafonul ar urma să se aplice numai anumitor intervale de timp sau numai burselor și altor piețe organizate, producătorii inframarginali ar putea fi stimulați să comercializeze energie electrică în intervalele de timp și pe piețele care nu fac obiectul măsurii. Pe de altă parte, aplicarea propusă pe scară largă a plafonului veniturilor ar menține stimulentele pentru încheierea de contracte de achiziție de energie electrică pe termen lung, care sunt esențiale pentru ca consumatorii să se acopere împotriva volatilității prețurilor și un instrument important de stimulare a investițiilor în tehnologiile inframarginale, în special în sursele regenerabile de energie. Având în vedere că plafonul veniturilor nu interferează cu formarea prețurilor, consumatorii ar avea interesul de a

încheia contracte de achiziție de energie electrică pe termen lung care să le permită să beneficieze direct de prețuri mai mici decât cele observate pe piață.

Plafonul veniturilor se va aplica per MWh de energie electrică produsă. Indiferent de forma contractuală în care poate avea loc tranzacționarea energiei electrice, plafonul trebuie să se aplice numai veniturilor de pe piață realizate. Acest lucru este necesar pentru a evita vizarea producătorilor care nu beneficiază efectiv de prețurile actuale ridicate ale energiei electrice din cauza faptului că și-au acoperit veniturile împotriva fluctuațiilor de pe piața angro de energie electrică la un preț sub nivelul plafonului. Prin urmare, în măsura în care obligațiile contractuale existente sau viitoare, cum ar fi contractele de achiziție de energie electrică din surse regenerabile și alte tipuri de contracte de achiziție de energie electrică sau de acoperire a riscurilor la termen, conduc la venituri de pe piață din producția de energie electrică sub plafon, acestea nu ar intra în domeniul său de aplicare.

Definirea tehnologiilor inframarginale relevante

Plafonul veniturilor se aplică veniturilor de pe piață provenite din vânzarea de energie electrică produsă cu tehnologii ale căror costuri marginale sunt mai mici decât plafonul, cum ar fi energia eoliană, solară, geotermală, energia nucleară, energia produsă din biomasă, țiței și produse petroliere, instalațiile hidroelectrice fără rezervor etc.

Cu toate acestea, plafonul veniturilor de pe piață nu trebuie să se aplice tehnologiilor cu costuri ale combustibilului care conduc la atingerea pragului de rentabilitate peste nivelul plafonului, deoarece acest lucru ar pune în pericol aceste activități și, în cele din urmă, securitatea aprovizionării. Acesta este, de exemplu, cazul centralelor electrice pe bază de gaze naturale și cărbune. De la invadarea Ucrainei, prețurile gazelor naturale și ale cărbunelui superior au crescut brusc⁴, ceea ce a condus la un preț de producție de rentabilitate peste nivelul plafonului. În cazul în care centralele electrice pe bază de gaze naturale și cărbune ar fi supuse plafonului veniturilor, acestea nu ar fi în măsură să își acopere costurile de exploatare și ar fi scoase din activitate.

În conformitate cu obiectivele Comunicării REPowerEU, aplicarea plafonului nu trebuie să împiedice stimulentele pentru investițiile în tehnologii de producție flexibile (de exemplu, răspunsul părții de consum și toate tipurile de depozite) și producția de energie electrică din surse care concurează direct cu centralele electrice pe bază de gaze naturale și pe bază de

⁴ Prețul gazelor naturale a crescut la peste 200 EUR/MWh, iar prețul cărbunelui la peste 300 EUR/MWh.

gaze. În consecință, plafonul nu trebuie să se aplice centralelor electrice care utilizează biometan.

Acest lucru este necesar pentru a menține stimulentele pentru ca aceste tehnologii și tipuri de producție să reducă consumul de gaze, astfel cum se subliniază în Comunicarea REPowerEU.

Pentru a menține stimulentele pentru dezvoltarea de tehnologii inovatoare, plafonul veniturilor nu trebuie să se aplice proiectelor demonstrative. În practică, acest lucru se întâmplă deja în mod normal, întrucât remunerarea proiectelor demonstrative este stabilită de obicei pe piață (de exemplu, venituri fixe prin tarife fixe).

În unele state membre, veniturile obținute de unii producători sunt deja plafonate prin măsuri de stat. Ca atare, acești producători nu beneficiază de creșterea veniturilor ca urmare a recente creșteri a prețurilor energiei electrice. Prin urmare, producătorii existenți care fac obiectul acestui tip de măsuri de stat trebuie excluși de la aplicarea plafonului.

În vederea evitării unei sarcini administrative excesive și a asigurării unei aplicări eficiente a măsurii propuse, statelor membre trebuie să li se permită să excludă producătorii care produc energie electrică din instalații cu o capacitate mai mică de 20 kW de la aplicarea plafonului de venituri.

Redistribuirea către clienții finali

Veniturile excedentare care rezultă din aplicarea plafonului sunt direcționate către consumatorii finali de energie electrică. Această categorie include toți cumpărătorii de energie electrică pentru consumul propriu. La selectarea beneficiarilor redistribuției, statele membre trebuie să vizeze, pe cât posibil, consumatorii finali care sunt cei mai expuși la prețurile ridicate ale energiei electrice, indiferent dacă sunt consumatori privați sau comerciali. Distribuirea veniturilor excedentare, astfel cum este prevăzută în prezentul instrument, nu aduce atingere aplicării articolului 107 și a articolului 108 din TFUE.

Abordarea dificultăților cu care se confruntă consumatorii

În cele din urmă, prezenta propunere conține dispoziții esențiale pentru abordarea dificultăților cu care se confruntă consumatorii ca urmare a prețurilor foarte ridicate la energie. Criza actuală reprezintă provocarea de a asigura un sprijin adecvat, astfel încât consumatorii casnici să aibă în continuare acces la energia necesară, fără a submina motivația de a economisi energie. Punctul de plecare pentru acțiune este recunoașterea deplină a riscului de dificultăți cu care se confruntă gospodăriile, inclusiv gospodăriile cu venituri medii, și necesitatea unor măsuri de sprijin la nivel național.

Statele membre au pus deja în aplicare o gamă largă de măsuri de sprijin, inclusiv măsuri bazate pe setul de instrumente. Acestea au inclus sprijin direct pentru venit, reduceri de impozite și taxe precum și reduceri ale facturilor la energie ale consumatorilor, precum și măsuri de sprijinire a eficienței energetice și a producției de energie din surse regenerabile la fața locului. Statele membre au intervenit, de asemenea, în stabilirea prețurilor de furnizare a energiei electrice – și anume stabilirea unor prețuri reglementate pentru consumatorii finali.

Toate aceste instrumente vor rămâne importante. Statele membre trebuie să aibă posibilitatea de a alege instrumentele care se potrivesc cel mai bine situației lor naționale. În măsura posibilului, sprijinul acordat consumatorilor va trebui, de asemenea, să sprijine reducerea cererii. Cu toate acestea, este de asemenea important să se recunoască faptul că unii consumatori sunt deja aproape de nivelul minim esențial al consumului necesar pentru a-și proteja bunăstarea.

Comisia a furnizat orientări privind aplicarea intervenției statului în stabilirea prețurilor în comunicarea REPowerEU: acțiuni europene comune pentru o energie mai accesibilă ca preț, sigură și durabilă⁵ referitoare la proiectarea intervențiilor publice pentru stabilirea prețurilor de furnizare a energiei electrice, asigurându-se că acestea aduc beneficii consumatorilor în timpul crizei actuale și sporesc concurența în beneficiul consumatorilor pe termen lung. Cu toate acestea, în temeiul Directivei (UE) 2019/944, astfel de intervenții în stabilirea prețurilor nu pot acoperi întreprinderile mici și mijlocii și nu trebuie să fie inferioare costurilor.

Dreptul consumatorilor de a alege furnizorul de energie care le oferă cel mai bun preț și cel mai bun serviciu face parte din temelia pieței interne a energiei electrice. Concurența rezultată a exercitat o presiune descendentă asupra prețurilor și a sporit gama de opțiuni, întrucât consumatorii nu mai erau obligați să se bazeze pe monopolurile existente. Concurența și alegerea furnizorilor și a ofertelor vor fi, de asemenea, o parte esențială a realizării Pactului verde european, deoarece acestea permit consumatorilor să beneficieze de piața internă a energiei electrice și să contribuie la atingerea obiectivelor Uniunii în materie de eficiență energetică și de energie din surse regenerabile.

Astfel cum se prevede în Comunicarea privind intervențiile pe termen scurt pe piață și îmbunătățirile pe termen lung aduse organizării pieței energiei electrice, Comisia consideră că ar putea fi acceptabil în contextul actual să se extindă reglementarea prețurilor la întreprinderile mici și mijlocii (IMM-uri). Având în vedere că legislația UE în domeniul

⁵ COM(2022) 108 final.

energiei nu prevede niciun cadru specific pentru acești consumatori, faptul de a permite statelor membre să extindă la întreprinderile mici și mijlocii intervențiile în stabilirea prețurilor sub formă de prețuri reglementate în timpul crizei actuale le-ar oferi IMM-urilor un alt instrument de gestionare a impactului acestei crize. Această abordare reflectă faptul că situația actuală a pieței energiei, cu prețuri angro ridicate și volatile la gaze și energie electrică, poate restrânge concurența și poate afecta clienții din segmentul IMM-urilor. Cu toate acestea, o astfel de posibilitate trebuie să mențină motivația de a reduce consumul și, prin urmare, să fie limitată la 80 % din consumul lor anterior.

Intervențiile publice în stabilirea prețurilor la energia electrică care sunt sub cost ar putea fi o modalitate pentru unele state membre de a atenua în mod direct impactul crizei asupra consumatorilor. Cu toate acestea, astfel de măsuri au, de asemenea, un impact semnificativ asupra funcționării concurenței pe piața cu amănuntul, asupra inovării și asupra stimulării de a reduce cererea. Acesta este motivul pentru care, chiar și ca măsură de urgență, acestea trebuie să fie însoțite de garanții pentru a asigura un tratament nediscriminatoriu al furnizorilor și un stimulent pentru reducerea cererii.

Asigurarea faptului că piața internă a energiei electrice oferă statelor membre instrumentele și flexibilitatea necesare pentru a face față crizei reprezintă o parte esențială a solidarității necesare. Cu toate acestea, utilizarea acestor posibilități trebuie să rămână la alegerea statelor membre, care sunt cele mai în măsură să determine eficacitatea unor astfel de măsuri, în special în comparație cu alte instrumente, și să le coreleze cu necesitatea de a direcționa sprijinul acolo unde este cel mai necesar.

3. CONTRIBUȚIA DE SOLIDARITATE

Nu numai întreprinderile producătoare de energie electrică, ci și sectorul combustibililor fosili beneficiază de creșteri extreme ale prețurilor din cauza situației actuale a pieței, generând profituri care depășesc rezultatul activităților comerciale obișnuite. Creșterea prețurilor la energia electrică reprezintă o povară semnificativă pentru autorități, consumatori și întreprinderi deopotrivă și sunt necesare măsuri pentru a evita riscul ca prețurile să atingă niveluri nesustenabile, cu implicații sociale și economice mult mai mari și potențial dăunătoare. Aceste evoluții necesită un răspuns colectiv la nivelul Uniunii. Prin urmare, liderii UE și Comisia au identificat o nevoie urgentă de măsuri suplimentare pentru a atenua impactul acestor evenimente asupra cetățenilor și operatorilor economici din UE și pentru a face față unei crize și mai acute.

Pentru a sprijini financiar măsurile necesare pentru a reacționa la situațiile de criză actuale pentru gospodării și întreprinderi, cei care generează profituri excedentare trebuie să contribuie cu o parte din acestea în spiritul solidarității.

Prezentul regulament introduce o contribuție de solidaritate pentru industria combustibililor fosili aplicabilă în toate statele membre. Această contribuție de solidaritate este o măsură excepțională și temporară adecvată situației actuale pe care statele membre ar putea-o adopta într-un spirit de solidaritate pentru a atenua efectele economice directe ale creșterii prețurilor la energie pentru bugetele autorităților publice, pentru consumatori și pentru întreprinderile din întreaga Uniune.

Introducerea unei contribuții temporare de solidaritate va asigura faptul că aceste sectoare contribuie, de asemenea, proporțional cu profiturile generate de situația de criză. În același timp, modul în care este concepută contribuția va asigura disponibilitatea unor fonduri suficiente pentru finanțarea investițiilor necesare pentru a investi în tranziția energetică și în noile tehnologii, inclusiv la nivelul UE.

În acest scop, prezenta propunere instituie o măsură care constă într-o contribuție de solidaritate temporară bazată pe profiturile excedentare impozabile realizate în exercițiul financiar 2022 din partea societăților și sediilor permanente care își desfășoară activitatea numai în sectoarele petrolului, gazelor naturale, cărbunelui și rafinăriilor, care este proporțională și adecvată situației socioeconomice actuale. Contribuția va finanța măsuri care contribuie la atenuarea crizei actuale, într-un spirit de solidaritate între statele membre. Măsura va permite o redistribuire a resurselor și va oferi un sprijin financiar pentru gospodării și întreprinderi pentru a atenua efectele prețurilor ridicate și susținute la energie, pentru a reduce consumul de energie, pentru a sprijini industriile mari consumatoare de energie care vizează energia din surse regenerabile sau eficiența energetică și pentru a dezvolta autonomia energetică a Uniunii, în beneficiul tuturor statelor membre. În plus, perturbarea actuală a aprovizionării cu gaze și impactul acesteia asupra prețurilor la gaze și energie electrică, creșterea cererii de energie ca urmare a temperaturilor record din timpul verii, combinată cu disponibilitatea redusă a anumitor producători de energie electrică, constituie o dificultate gravă în ceea ce privește furnizarea unui produs specific – în acest caz, energie. Măsura va contribui la menținerea bunei funcționări a pieței interne și la asigurarea solidarității necesare între statele membre. Distribuirea profiturilor excedentare, astfel cum este prevăzută în prezentul instrument, nu aduce atingere aplicării articolului 107 și a articolului 108 din TFUE.

4. COERENȚA CU DISPOZIȚIILE EXISTENTE ÎN DOMENIUL DE POLITICĂ VIZAT

Instrumentul propus stabilește măsuri temporare, proporționale și extraordinare. Acesta completează inițiativele și legislația UE relevante existente și vine în completarea inițiativelor luate deja de Comisie pentru a răspunde crizei actuale de pe piețele energiei. Acesta decurge în mod logic din inițiativele existente, cum ar fi setul de măsuri privind prețurile la energie^{6,7} adoptat la 13 octombrie 2021 și planul „REPowerEU” din 18 mai 2022, care conține o listă de măsuri pe care statele membre le pot utiliza pentru a sprijini consumatorii și care completează inițiativa „Să economisim gaz pentru siguranță la iarnă”.

În plus, elementele de reducere a cererii din propunerea de regulament vor sprijini recent adoptatul Regulament (UE) 2022/1032⁸ privind înmagazinarea prin reducerea nevoii de producție de energie electrică din gaze, ajutând astfel statele membre să mențină stocurile de gaze obținute prin obligațiile privind constituirea de stocuri și să garanteze aprovizionarea pentru iarna 2022-2023.

Extinderea domeniului de aplicare al intervențiilor statului în conformitate cu măsurile propuse în regulament este justificată de gravitatea situației actuale de pe piețele energiei electrice.

Inițiativa propusă răspunde poverii crescute a prețurilor cu amănuntul resimțite de toți consumatorii de energie electrică și necesității de a reduce cererea și de a economisi gaze în această iarnă ca urmare a războiului Rusiei împotriva Ucrainei.

Având în vedere modul în care a fost concepută inițiativa propusă, în special nivelul și caracterul temporar al plafonului propus pentru veniturile de pe piață pentru generarea de energie electrică din tehnologii inframarginale, Comisia consideră că propunerea este în concordanță cu obiectivele Legii europene a climei.

5. COERENȚA CU ALTE POLITICI ALE UNIUNII

Propunerea constituie o măsură extraordinară, care urmează să fie aplicată pentru o perioadă limitată de timp și care este în concordanță cu un set mai amplu de inițiative de consolidare a rezilienței energetice a Uniunii și de atenuare a riscului sau impactului unor posibile situații

⁶ COM (2021) 660 final din 13 octombrie 2021: Un set de măsuri de acțiune și de sprijin pentru abordarea creșterii prețurilor energiei.

⁷ COM (2022) 236 final.

⁸ Regulamentul (UE) 2022/1032 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 iunie 2022 de modificare a Regulamentelor (UE) 2017/1938 și (CE) nr. 715/2009 în ceea ce privește înmagazinarea gazelor, JO L 173/17, 30.6.2022.

de urgență. Propunerea menține funcționarea pieței interne și nu compromite integritatea acesteia, întrucât piețele energetice transfrontaliere funcționale sunt esențiale pentru a asigura securitatea aprovizionării într-o situație de deficit de aprovizionare. Asigurarea unor reduceri mai coordonate ale cererii de energie electrică este, de asemenea, în conformitate cu obiectivele ambițioase ale Comisiei din cadrul Pactului verde și urmează aceleași principii și obiective cu cele prezentate în inițiativa „Să economisim gaz pentru siguranță la iarnă”. În cele din urmă, propunerea este în conformitate cu principiile de protecție a consumatorilor, cu scopul de a asigura prețuri accesibile la energie pentru consumatorii din întreaga UE.

6. TEMEI JURIDIC, SUBSIDIARITATE ȘI PROPORȚIONALITATE

Temei juridic

Temeiul juridic pentru prezentul instrument este articolul 122 alineatul (1) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE).

Perturbarea actuală a aprovizionării cu gaze și impactul acesteia asupra prețurilor la gaze și energie electrică, precum și creșterea cererii de energie ca urmare a temperaturilor record din această vară, combinată cu disponibilitatea redusă a anumitor producători de energie electrică, constituie o dificultate gravă în ceea ce privește furnizarea produselor energetice – în acest caz, energie – în conformitate cu articolul 122 din TFUE. Creșterea prețurilor la energia electrică reprezintă o povară semnificativă pentru consumatori și întreprinderi și, dacă nu se iau măsuri, acestea riscă să atingă niveluri nesustenabile, ceea ce ar putea avea implicații sociale și economice mai ample. Liderii UE și Comisia au identificat nevoia urgentă de măsuri suplimentare pentru a atenua impactul asupra cetățenilor UE și pentru a fi mai bine pregătiți pentru iarna care vine.

Măsurile temporare în temeiul regulamentului propus întruchipează principiul solidarității în domeniul energiei și permit statelor membre să aibă o abordare coordonată în ceea ce privește protecția consumatorilor, fără a compromite funcționarea pieței interne a energiei electrice.

Pentru a evita denaturările semnificative ale pieței interne și ale lanțurilor de aprovizionare, care ar putea accentua riscul pentru securitatea aprovizionării în această iarnă, este esențial ca toate statele membre să acționeze în comun și în spiritul solidarității cât mai curând posibil. Toate statele membre au fost afectate negativ de criza actuală, dar nu toate sunt capabile din punct de vedere financiar să sprijine consumatorii. Acest lucru poate duce la o situație în care unele state membre oferă sprijin consumatorilor, în timp ce altele ar putea să nu își permită

acest lucru sau ar putea ezita să intervină prin măsuri care ar putea afecta negativ piața internă a energiei electrice.

Un efort coordonat de reducere a cererii și de redistribuire a veniturilor excedentare către consumatorii aflați în dificultate este cea mai bună modalitate de a face față provocărilor înainte de această iarnă. Prin coordonarea reducerii cererii, prin menținerea capacității de a importa energie electrică atunci când este necesar și prin utilizarea veniturilor excedentare pentru a sprijini consumatorii, statele membre vor fi în măsură să ofere un sprijin mai bun consumatorilor și întreprinderilor, atenuând astfel impactul inflației în întreaga economie și consolidând reziliența pieței interne a UE. De asemenea, este necesară o acțiune coordonată pentru a contribui la o mai bună solvabilitate a cetățenilor și a întreprinderilor, atenuând astfel impactul inflației asupra întregii economii a Uniunii. Toate statele membre trebuie să partajeze sarcina și să contribuie la efortul comun de sprijinire a clienților pentru a evita subminarea principiilor pieței unice.

Deși statele membre sunt afectate în mod diferit de impactul deficitelor de aprovizionare cu gaze asupra prețurilor energiei electrice, toate statele membre trebuie să se angajeze să aplice această măsură pentru a-și reduce consumul de energie electrică la același nivel. Eforturile coordonate la nivelul UE de reducere a cererii de energie electrică la nivelul UE vor reduce consumul global de energie electrică în întreaga Uniune, ceea ce va duce la scăderea prețurilor angro ale energiei electrice și, ulterior, la prețuri mai mici pentru consumatori. Reducerea cererii de energie electrică în timpul orelor de vârf va duce, de asemenea, la o nevoie redusă de centrale electrice pe bază de gaz, deoarece cererea globală de energie electrică va fi mai redusă. Un astfel de răspuns coordonat va valorifica potențialul economiilor de energie electrică din UE, care nu ar fi posibil în aceeași măsură în absența unei acțiuni coordonate a tuturor statelor membre la nivelul UE. Toate statele membre vor contribui la efortul comun de reducere a prețurilor și de prevenire a riscurilor legate de securitatea aprovizionării. Având în vedere că, pe piața internă a energiei electrice, sistemele de energie electrică ale statelor membre sunt puternic integrate, măsura ar putea fi eficientă numai dacă toate statele membre joacă un rol în reducerea cererii.

În aceeași ordine de idei, solidaritatea dintre statele membre, prin intermediul unui plafon uniform al veniturilor obținute din tehnologiile de generare inframarginală, va genera venituri pentru ca statele membre să finanțeze măsuri de sprijinire a consumatorilor finali de energie electrică, menținând în același timp semnalele de preț de pe piețele din întreaga Europă și menținând comerțul transfrontalier. Prin urmare, se va asigura faptul că energia electrică din

Europa continuă să circule acolo unde este cea mai mare nevoie de aceasta și că energia electrică produsă ieftin este exportată în statele membre în care producția de energie electrică este mai scumpă. Un astfel de efort coordonat al statelor membre garantează, prin urmare, principiul solidarității energetice între statele membre și cetățenii Uniunii.

În plus, această măsură este compatibilă cu modul actual de comercializare a energiei electrice și de stabilire a prețului energiei electrice în Europa, asigurându-se astfel că schimburile comerciale și partajarea energiei rămân intacte, că statele membre se pot baza în continuare pe vecinii lor pentru importuri și că statele membre cu o producție internă mai redusă și cu resurse naturale limitate sunt mai bine protejate de riscurile de întreruperi ale aprovizionării. Prin urmare, este justificat ca instrumentul propus să se întemeieze pe articolul 122 alineatul (1) din TFUE.

Creșterea extremă a prețurilor a dus la o situație în care multe gospodării se confruntă cu o provocare semnificativă în ceea ce privește plata facturilor și care prezintă, de asemenea, un risc grav pentru economie. Întrucât amploarea problemelor actuale nu a fost anticipată în actualul cadru de reglementare, este, prin urmare, oportun să se permită intervenții ale statului asupra prețurilor cu amănuntul și pentru întreprinderile mici și mijlocii și, în anumite condiții, intervenții care conduc la niveluri ale prețurilor sub costurile furnizorilor de energie, atât pentru gospodării, cât și pentru IMM-uri.

Cu toate acestea, impactul deficitelor de aprovizionare cu gaze asupra prețurilor energiei electrice, precum și posibilitățile de finanțare a măsurilor de sprijin de la bugetul de stat diferă de la un stat membru la altul. Prin urmare, există efecte disproporționate ale crizei în unele părți ale Uniunii, în care clienții nu pot avea acces la energia de care au nevoie pe măsură ce furnizorii se retrag de pe piață. În absența măsurilor propuse, există riscul ca numai statele membre cu marjă de manevră bugetară să dispună de resursele necesare pentru a proteja acești clienți și furnizori, ceea ce duce la denaturări grave ale pieței interne. Obligația uniformă creată de regulamentul propus de a transfera veniturile excedentare către consumatorii finali va garanta că, în principiu, toate statele membre vor fi în măsură să își protejeze clienții și să utilizeze aceste resurse suplimentare în același scop. Efectul pozitiv asupra prețurilor la energie va avea un impact pozitiv asupra pieței interconectate a UE și va contribui, de asemenea, la atenuarea ratei inflației. Prin urmare, măsurile naționale vor avea, în economia interconectată a Uniunii, un efect pozitiv și în alte state membre.

Este necesară instituirea colectivă, de către statele membre, a unei contribuții de solidaritate coordonate și temporare, bazată pe profiturile excedentare impozabile realizate în exercițiul

financiar 2022 de către societățile din UE și sediile permanente care își desfășoară activitatea în sectoarele petrolului, gazelor, cărbunelui și rafinăriilor din Uniune reglementate de cadrul comun, pentru a contribui la protejarea consumatorilor și a întreprinderilor împotriva creșterii prețurilor la energie în întreaga Uniune, menținând în același timp buna funcționare a pieței interne și asigurând solidaritatea necesară între statele membre. Prin urmare, este justificat ca instrumentul propus să se întemeieze pe articolul 122 alineatul (1) din TFUE. Instituirea unei contribuții de solidaritate adaugă un element de echitate pachetului de măsuri care urmează să fie lansat în contextul intervenției de urgență în domeniul energiei.

Prin urmare, prezenta propunere garantează că toate statele membre își coordonează eforturile. Ea reflectă principiul solidarității energetice, care a fost confirmat recent de Curtea de Justiție ca principiu fundamental al dreptului UE⁹.

Subsidiaritate (în cazul competențelor neexclusive)

Măsurile planificate în cadrul prezentei inițiative sunt pe deplin conforme cu principiul subsidiarității. Din cauza incertitudinii semnificative de pe piața energiei electrice din Uniune și a prețurilor extrem de ridicate care rezultă din aceasta, cauzate de utilizarea ca armă a aprovizionării cu gaze de către Rusia, este necesară o acțiune la nivelul Uniunii. Este necesară o abordare coordonată, prin reducerea cererii de energie electrică la nivelul Uniunii, în spiritul solidarității, pentru a minimiza riscul unor potențiale perturbări majore în lunile de iarnă în care consumul de energie electrică și producția de energie electrică din gaze vor crește.

Având în vedere natura fără precedent a crizei aprovizionării cu gaze și rolul gazelor ca tehnologie-cheie pentru satisfacerea cererii de energie electrică, se justifică, de asemenea, luarea de măsuri la nivelul Uniunii în ceea ce privește piețele energiei electrice. Statele membre trebuie să se poată baza pe importuri dacă și atunci când este necesar în această iarnă, subliniind importanța pieței interne a energiei electrice. Circulația energiei electrice trebuie să continue în întreaga Europă, pentru a se evita ca o criză a prețurilor ridicate să devină o criză a securității în materie de aprovizionare. Totuși, acest lucru trebuie să fie accesibil din punct de vedere financiar și trebuie abordate efectele disproporționate asupra facturilor la energie electrică ale consumatorilor. Pentru a menține funcționarea sistemului de energie electrică și comerțul și investițiile transfrontaliere, o abordare comună de plafonare a veniturilor pentru tehnologiile inframarginale este rezonabilă, adecvată și proporțională.

⁹ Hotărârea în cauza C-848/19 P (Germania/Polonia).

În ceea ce privește energia electrică, prezenta propunere stabilește rezultatul final care trebuie obținut prin intermediul măsurilor, sub forma stabilirii unor măsuri de reducere a cererii și a unor obligații juridice privind reducerea consumului de energie atunci când prețul energiei electrice este cel mai ridicat, precum și limitarea veniturilor obținute din tehnologiile inframarginale. În același timp, aceasta oferă statelor membre autonomie deplină în alegerea celor mai eficiente mijloace de îndeplinire a acestor obligații în funcție de specificul lor național și extinde posibilitatea ca statele membre să intervină în reglementarea prețurilor. Mai precis:

- În ceea ce privește reducerea cererii de energie electrică, regulamentul propus stabilește obiective obligatorii care trebuie atinse, lăsând în același timp statelor membre posibilitatea de a alege mijloacele de realizare a acestor obiective.
- În ceea ce privește plafonul veniturilor pentru finanțarea sprijinului acordat consumatorilor, propunerea de regulament stabilește un plafon uniform aplicabil în Uniune. Cu toate acestea, statele membre își păstrează dreptul de a introduce limitări suplimentare, atât timp cât acestea sunt proporționale, nu denaturează funcționarea piețelor angro de energie electrică, asigură acoperirea costurilor de investiții, nu pun în pericol semnalele de investiții și sunt în conformitate cu dreptul Uniunii. Veniturile excedentare vor fi utilizate pentru a sprijini consumatorii, însă statele membre vor avea autonomie deplină în ceea ce privește mijloacele de a se asigura că veniturile excedentare ajung la consumatori.
- Referitor la măsurile de intervenție publică în ceea ce privește prețurile cu amănuntul, regulamentul propus extinde, de fapt, competența membre pentru a lua astfel de măsuri în comparație cu cadrul legislativ actual de la nivelul Uniunii, ceea ce este în conformitate cu principiul subsidiarității.

În ceea ce privește măsura în sectorul combustibililor fosili, contribuția temporară de solidaritate abordează provocarea cu care se confruntă toate statele membre, care este abordată în prezent în moduri diferite, și oferă cu un cadru care să reglementeze o contribuție de solidaritate la nivel european. Inițiativa comună la nivelul Uniunii, care constă în introducerea obligatorie a unei contribuții de solidaritate în fiecare stat membru pentru anumite societăți și sedii permanente care își desfășoară activitatea în principal în sectoarele petrolului, gazelor, cărbunelui și rafinăriilor. Această problemă nu poate fi abordată în mod adecvat doar de către statele membre.

O contribuție de solidaritate introdusă prin prezentul regulament va crește veniturile la bugetul de stat și le va permite să finanțeze măsuri menite să reducă povara costurilor ridicate ale energiei pentru consumatori, în special pentru persoanele și întreprinderile vulnerabile. Cu toate acestea, nu fiecare stat membru a introdus astfel de măsuri, iar conținutul măsurilor deja adoptate variază de la un stat membru la altul.

Prin urmare, o contribuție de solidaritate obligatorie la profiturile excedentare, reglementată de un cadru comun al Uniunii, va asigura condiții de concurență echitabile suficiente în întreaga Uniune și o situație în care toate autoritățile statelor membre pot profita de veniturile obținute din astfel de profituri excedentare, ceea ce le-ar permite să abordeze mai bine eventualitatea excepțională a creșterii prețurilor la energie, care necesită acțiuni urgente în toate statele membre. Prin urmare, o inițiativă a UE ar aduce valoare adăugată în comparație cu acțiunile individuale întreprinse la nivel național.

Prin urmare, având în vedere amploarea și efectele sale, măsura poate fi realizată mai eficient la nivelul Uniunii, iar Uniunea poate adopta măsuri în conformitate cu principiul subsidiarității stabilit la articolul 5 din Tratatul privind Uniunea Europeană.

Proportionalitate

Inițiativa respectă principiul proporționalității. În cadrul domeniului de aplicare al articolului 122 alineatul (1) din TFUE, intervenția politică este adecvată situației economice și proporțională cu dimensiunea și natura problemelor definite și cu realizarea obiectivelor stabilite.

Având în vedere situația geopolitică fără precedent și amenințarea semnificativă la adresa mijloacelor de subsistență ale cetățenilor și a economiei UE, este evident necesară o acțiune coordonată. Eforturile coordonate de reducere a consumului global de energie electrică, precum și a consumului de energie electrică la orele de vârf, plafonarea veniturilor obținute de producătorii de energie electrică inframarginali și acordarea unei posibilități mai mari de intervenție publică statelor membre în stabilirea prețurilor cu amănuntul sunt mijloace adecvate de reducere a presiunii actuale în sensul creșterii prețurilor energiei electrice în detrimentul consumatorilor. În același timp, nu pot fi avute în vedere alte măsuri mai puțin intruzive care ar atinge la fel de eficient acest obiectiv.

Contribuția de solidaritate propusă respectă principiul proporționalității, în sensul că nu depășește ceea ce este necesar pentru atingerea obiectivelor. Aceasta se bazează pe o bază de calcul și pe o rată care asigură faptul că profiturile sunt parțial supuse unei astfel de contribuții, fără a împiedica în mod inutil întreprinderile energetice din sectoarele petrolului, gazelor, cărbunelui și rafinăriilor să utilizeze astfel de profituri excedentare pentru investiții viitoare sau pentru asigurarea viabilității acestora. Acesta este motivul pentru care rata propusă în regulament este limitată la o treime din profiturile excedentare impozabile, după aplicarea unei rezerve la baza de impozitare. Cu toate acestea, pentru a se asigura că

circumstanțele specifice ale statelor membre sunt protejate, rata propusă este o rată minimă, iar statele membre pot aplica o rată mai mare în cazul în care consideră că este necesar.

Contribuția de solidaritate are, de asemenea, un caracter temporar, se limitează la profiturile excedentare realizate în exercițiul financiar 2022 și se aplică numai profiturilor excedentare din sectoarele petrolului, gazelor, cărbunelui și rafinăriilor, luând în considerare profiturile neașteptate obținute ca urmare a unor circumstanțe imprevizibile. Statele membre care aplică deja o taxă sau un impozit intern care depășește rata propusă a contribuției de solidaritate pot continua să aplice rata mai ridicată existentă pentru a ține seama de particularitățile naționale care le-au determinat să adopte o astfel de rată.

Prin urmare, propunerea nu depășește ceea ce este necesar pentru îndeplinirea obiectivelor prevăzute în instrumentul actual. Măsurile propuse sunt considerate proporționale și se bazează, în măsura posibilului, pe inițiativele existente, care au fost salutate de statele membre.

Alegerea instrumentelor

Ținând seama de amploarea crizei energetice, de potențialul impactului social, economic și financiar al acesteia și de urgența atenuării acestora, Comisia consideră că este adecvat să acționeze prin intermediul unui regulament care are un domeniu de aplicare general și care se aplică direct și imediat. Acest lucru ar permite instituirea unui mecanism de cooperare rapid, uniform și aplicabil la nivelul întregii Uniuni.

7. CONSULTĂRILE CU PĂRȚILE INTERESATE ȘI EVALUĂRILE IMPACTULUI

Consultări cu părțile interesate

Având în vedere caracterul sensibil din punct de vedere politic al prezentei propuneri și nevoia urgentă de a o pregăti astfel încât să poată fi adoptată la timp de către Consiliu, nu s-a putut efectua o consultare țintită a părților interesate.

Cu toate acestea, Comisia intenționează să colaboreze cu părțile interesate, în special cu industriile mari consumatoare de energie, pentru a asigura punerea în aplicare cu succes a prezentului regulament.

Având în vedere caracterul temporar și urgent al măsurilor care răspund unei situații de urgență, nu a putut fi efectuată o evaluare a impactului.

Drepturile fundamentale

Nu a fost identificat niciun impact negativ asupra drepturilor fundamentale. Măsurile din cadrul acestui instrument nu vor afecta drepturile clienților clasificați ca fiind protejați în temeiul Regulamentului (UE) 2017/1938, printre care se numără toți clienții casnici. În plus, plafonul veniturilor și introducerea unei contribuții temporare de solidaritate în propunerea de regulament țin seama pe deplin de necesitatea de a proteja așteptările legitime și investițiile existente și, prin urmare, nu vor pune în pericol dreptul de a deține și de a utiliza bunurile achiziționate în mod legal. Instrumentul va permite statelor membre să reducă riscurile asociate penuriei de gaze și creșterii prețurilor la energie care, în caz contrar, ar avea implicații majore asupra economiei și societății. Prin garantarea faptului că furnizorii care sunt obligați să vândă energie electrică sub cost sunt compensați, se asigură că aceste persoane nu sunt private de drepturile lor fundamentale, fără a aduce atingere aplicării normelor privind ajutoarele de stat.

8. IMPLICAȚII BUGETARE

Prezenta propunere nu necesită resurse suplimentare de la bugetul UE.

9. ALTE ELEMENTE

Nu se aplică.

Propunere de

REGULAMENT AL CONSILIULUI

privind o intervenție de urgență pentru abordarea problemei prețurilor ridicate la energie

CONSILIUL UNIUNII EUROPENE,

având în vedere Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, în special articolul 122 alineatul (1),

având în vedere propunerea Comisiei Europene,

întrucât:

- (1) Începând cu septembrie 2021, au fost observate prețuri foarte ridicate pe piețele energiei electrice. Astfel cum a stabilit ACER în evaluarea sa privind organizarea pieței angro de energie electrică din UE în aprilie 2022¹⁰, acest lucru este în principal o consecință a prețului ridicat al gazelor, care sunt utilizate ca factor de producție pentru producerea de energie electrică. Centralele electrice alimentate cu gaze naturale sunt adesea necesare pentru a satisface cererea de energie electrică atunci când cererea este cea mai ridicată din timpul zilei sau atunci când volumele de energie electrică produsă din alte tehnologii, cum ar fi energia nucleară, energia hidroelectrică sau sursele regenerabile variabile de energie nu sunt suficiente pentru a acoperi cererea. Escaladarea agresiunii militare a Rusiei împotriva Ucrainei, parte contractantă la Comunitatea Energiei, începând din februarie 2022, a dus la o scădere semnificativă a aprovizionării cu gaze. Invadarea Ucrainei de către Rusia a cauzat, de asemenea, incertitudine cu privire la aprovizionarea cu alte produse de bază, cum ar fi cărbunele superior și țițeiul, utilizate de instalațiile de producere a energiei electrice. Acest lucru a dus la creșteri suplimentare substanțiale și la volatilitatea prețului energiei electrice.
- (2) Nivelurile recente substanțial mai scăzute ale livrărilor de gaze și întreruperile tot mai dese ale aprovizionării cu gaze din Rusia indică un risc semnificativ ca o întrerupere completă a aprovizionării cu gaze din Rusia să se materializeze în viitorul apropiat. Pentru a spori securitatea aprovizionării cu energie a Uniunii, Consiliul a adoptat Regulamentul (UE) 2022/1369¹¹ care prevede o reducere voluntară a cererii de gaze naturale cu 15 % în această iarnă și oferă Consiliului posibilitatea de a declara o alertă la nivelul Uniunii privind securitatea aprovizionării, caz în care reducerea cererii de gaze ar deveni obligatorie.

¹⁰

https://acer.europa.eu/Official_documents/Acts_of_the_Agency/Publication/ACER's%20Final%20Assessment%20of%20the%20EU%20Wholesale%20Electricity%20Market%20Design.pdf

¹¹ Regulamentul (UE) 2022/1369 al Consiliului din 5 august 2022 privind măsuri coordonate de reducere a cererii de gaze (JO L 206, 8.8.2022, p. 1).

- (3) În paralel, temperaturile excepțional de ridicate observate în vara anului 2022 au determinat creșterea cererii de energie electrică pentru răcire, sporind presiunea asupra producției de energie electrică, în timp ce, în același timp, producția de energie electrică din anumite tehnologii a fost cu mult sub nivelurile istorice din cauza unor circumstanțe tehnice și meteorologice. Acest lucru se datorează în principal unei secete excepționale care a condus la (i) o scădere a producției de energie electrică de către centralele nucleare din diferite state membre, cauzată de lipsa apei de răcire disponibile, (ii) generarea de energie hidroelectrică limitată și (iii) niveluri scăzute ale apei în principalele râuri, care au afectat în mod negativ transportul mărfurilor utilizate drept combustibil pentru producție. Această situație fără precedent înseamnă că volumele de energie electrică generate de centralele electrice pe bază de gaze naturale au rămas în continuare ridicate, contribuind la prețuri anormale și excepționale și anormal de ridicate ale energiei electrice. În pofida disponibilității reduse a capacităților de producție în unele state membre, schimburile de energie electrică dintre statele membre au contribuit la evitarea incidentelor legate de securitatea aprovizionării și au contribuit la atenuarea volatilității prețurilor pe piețele UE, sporind astfel reziliența fiecărui stat membru la șocurile prețurilor.
- (4) Creșterea prețurilor pe piețele anormale de energie electrică a condus la creșteri bruște ale prețurilor cu amănuntul ale energiei electrice, care se preconizează că vor continua să crească înainte de următorul sezon de încălzire și va afecta treptat majoritatea contractelor încheiate cu consumatorii. Creșterea bruscă a prețurilor gazelor naturale și cererea aferentă de combustibili alternativi au condus, de asemenea, la o creștere a prețurilor altor materii prime, cum ar fi prețurile petrolului și cărbunelui.
- (5) Toate statele membre au fost afectate negativ de actuala criză energetică, deși într-o măsură diferită. Creșterea puternică a prețurilor la energie contribuie în mod substanțial la inflația generală din zona euro și încetinește creșterea economică în Uniune.
- (6) Prin urmare, este necesar un răspuns rapid și coordonat. Implementarea unui instrument de urgență ar permite atenuarea temporară a riscului ca prețurile energiei electrice și costul energiei electrice pentru consumatorii finali să atingă niveluri și mai puțin sustenabile și ca statele membre să adopte măsuri naționale necoordonate, care ar putea pune în pericol securitatea aprovizionării la nivelul Uniunii și ar putea crea o sarcină suplimentară pentru industria și consumatorii din Uniune. Într-un spirit de solidaritate între statele membre, este necesar un efort coordonat din partea statelor membre în următorul sezon de iarnă 2022-23 pentru a atenua impactul prețurilor ridicate la energie și pentru a se asigura că actuala criză nu duce la prejudicii de durată pentru consumatori și economie, menținând, în același timp, sustenabilitatea finanțelor publice.
- (7) Întreruperile actuale ale aprovizionării cu gaze, disponibilitatea redusă a anumitor centrale producătoare de energie electrică și impactul asupra prețurilor la gaze și energie electrică constituie o dificultate gravă în aprovizionarea cu gaze și cu produse energetice electrice în sensul articolului 122 alineatul (1) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene. Există un risc serios ca situația să se deterioreze și mai mult în următorul sezon de iarnă în cazul unor întreruperi suplimentare ale aprovizionării cu gaze și al unui sezon rece de iarnă care ar crește cererea de gaze și energie electrică. O astfel de deteriorare suplimentară ar putea conduce la o presiune și mai mare în sensul creșterii prețurilor gazelor și ale altor materii prime energetice, ceea ce ar avea un impact asupra prețurilor energiei electrice.

- (8) Este nevoie de un răspuns unitar și bine coordonat la nivelul Uniunii pentru a aborda creșterea puternică a prețurilor energiei electrice și impactul acestora asupra gospodăriilor și a industriei. Măsurile naționale necoordonate ar putea afecta funcționarea pieței interne a energiei, punând în pericol securitatea aprovizionării și conducând la creșteri suplimentare ale prețurilor în statele membre cele mai afectate de criză. Protejarea integrității pieței interne a energiei electrice este, prin urmare, esențială pentru menținerea și consolidarea solidarității necesare între statele membre.
- (9) Deși unele state membre ar putea fi mai expuse la efectele unei întreruperi a aprovizionării cu gaze din Rusia și la creșterile de preț rezultate, toate statele membre pot contribui la limitarea prejudiciului economic cauzat de o astfel de perturbare prin măsuri adecvate de reducere a cererii. Reducerea cererii de energie electrică la nivel național poate avea un efect pozitiv la nivelul întregii Uniuni asupra prețurilor energiei electrice, deoarece piețele energiei electrice sunt cuplate, iar economiile dintr-un stat membru aduc astfel beneficii și altor state membre.
- (10) Plafoanele necoordonate pentru veniturile din energia electrică produsă de producătorii cu costuri marginale mai scăzute, cum ar fi sursele regenerabile de energie, energia nucleară și lignitul (producători inframarginali), pot conduce la denaturări semnificative între producătorii din Uniune, deoarece producătorii concurează la nivelul UE pe o piață a energiei electrice cuplată. Un angajament privind un plafon comun la nivelul Uniunii pentru veniturile excedentare va evita astfel de denaturări. În plus, nu toate statele membre pot sprijini consumatorii în aceeași măsură din cauza resurselor financiare limitate, în timp ce unii producători de energie electrică pot continua să beneficieze de venituri excedentare semnificative. Solidaritatea dintre statele membre, prin intermediul unui plafon uniform al veniturilor obținute din tehnologiile de generare inframarginală, va genera venituri pentru ca statele membre să finanțeze măsuri de sprijinire a consumatorilor finali de energie electrică, cum ar fi gospodăriile, IMM-urile și industriile mari consumatoare de energie, menținând în același timp semnalele de preț de pe piețele din întreaga Europă și menținând comerțul transfrontalier.
- (11) Având în vedere creșterea extremă a prețurilor cu amănuntul la gaze și energie electrică, intervențiile statului pentru protejarea consumatorilor cu amănuntul sunt deosebit de importante. Cu toate acestea, impactul deficitelor de aprovizionare cu gaze asupra prețurilor energiei electrice, precum și posibilitățile de finanțare a măsurilor de sprijin de la bugetul de stat diferă de la un stat membru la altul. Dacă numai unele state membre care dispun de resurse suficiente pot proteja acești clienți și furnizori, acest lucru ar duce la denaturări grave ale pieței interne. O obligație uniformă de a transfera veniturile excedentare către consumatorii finali permite tuturor statelor membre să își protejeze consumatorii. Efectul pozitiv asupra prețurilor la energie va avea un impact pozitiv asupra pieței interconectate a UE și va contribui, de asemenea, la atenuarea ratei inflației. Prin urmare, într-un spirit de solidaritate, măsurile naționale vor avea, în economia interconectată a Uniunii, un efect pozitiv și în alte state membre.
- (12) Măsura care constă în contribuția de solidaritate a întreprinderilor din domeniul combustibililor fosili care desfășoară activități în sectorul petrolului, gazelor, cărbunelui și rafinăriilor este o măsură excepțională și strict temporară. În situația actuală, este oportun să se ia măsuri la nivelul Uniunii pentru a atenua efectele economice directe ale creșterii prețurilor la energie pentru bugetele autorităților publice, pentru consumatori și pentru întreprinderile din întreaga Uniune.

- (13) Contribuția de solidaritate este un mijloc adecvat de abordare a profiturilor excedentare, din cauza unor circumstanțe neprevăzute. Aceste profituri nu corespund niciunui profit regulat pe care aceste entități l-ar fi putut să îl obțină în condiții normale, în cazul în care evenimentele imprevizibile de pe piețele energiei nu ar fi avut loc. Prin urmare, introducerea unei contribuții de solidaritate constituie o măsură comună și coordonată care permite, în spiritul solidarității, generarea de venituri suplimentare pentru ca autoritățile naționale să ofere sprijin financiar gospodăriilor și întreprinderilor puternic afectate de creșterea prețurilor la energie, asigurând, în același timp, condiții de concurență echitabile în întreaga Uniune și pe piața internă. Contribuția trebuie aplicată în paralel cu impozitele obișnuite pe profit percepute de fiecare stat membru de la societățile în cauză.
- (14) Pentru a asigura coerența între domeniile de politică energetică, măsurile trebuie să funcționeze ca un pachet interdependent, care să se consolideze reciproc. Toate statele membre trebuie să poată sprijini consumatorii, într-un mod direcționat, prin venituri excedentare rezultate din plafonarea veniturilor de pe piață pentru producția de energie electrică inframarginală, prin reducerea cererii de energie electrică, care contribuie la scăderea prețurilor la energie, și prin încasări dintr-o contribuție de solidaritate impusă întreprinderilor din sectorul combustibililor fosili care desfășoară activități în sectorul petrolului, al gazelor, al cărbunelui și al rafinăriilor. În același timp, scăderea cererii ar trebui să aibă efecte pozitive în ceea ce privește reducerea riscurilor la adresa securității aprovizionării, în conformitate cu obiectivele Directivei (UE) 2019/944.
- (15) Prin urmare, statele membre trebuie să își reducă consumul total brut de energie electrică la nivelul tuturor consumatorilor, inclusiv cei care nu sunt încă dotați cu sisteme sau dispozitive de contorizare inteligentă care să le permită să își monitorizeze consumul în timpul anumitor ore ale zilei.
- (16) Pentru a menține stocurile de combustibil pentru producerea de energie electrică și pentru a viza în mod specific cele mai scumpe ore de consum de energie electrică, atunci când generarea de energie electrică pe bază de gaze are un impact deosebit de semnificativ asupra prețului marginal, fiecare stat membru trebuie să își reducă consumul brut de energie electrică în timpul orelor de vârf tarifare identificate.
- (17) Pe baza profilului tipic de consum de energie electrică în orele de vârf, un obiectiv obligatoriu de 5 % în timpul orelor de vârf tarifare ar asigura faptul că statele membre abordează în mod mai specific consumatorii care pot oferi flexibilitate prin oferte de reducere a cererii pe bază orară, inclusiv prin agregatori. Prin urmare, o reducere activă a cererii de energie electrică de cel puțin 5 % în timpul orelor selectate ar trebui să conducă la o reducere a consumului de gaze și la o mai bună repartizare a cererii între ore, afectând prețurile orare ale pieței.
- (18) Statele membre trebuie să aibă libertatea de a alege măsurile adecvate pentru atingerea obiectivelor de reducere a cererii, astfel încât acestea să poată reflecta particularitățile naționale. Atunci când elaborează măsuri de reducere a cererii de energie electrică, statele membre trebuie să se asigure că astfel de măsuri sunt concepute în așa măsură încât să nu submineze obiectivele Uniunii în materie de electrificare, astfel cum se prevede în Comunicarea intitulată „Consolidarea unei economii neutre din punct de vedere climatic: o strategie a UE pentru integrarea sistemului energetic. Electrificarea este esențială pentru a reduce dependența UE de combustibilii fosili și pentru a asigura autonomia strategică pe termen lung a Uniunii Europene, deoarece acest lucru duce la limitarea amplitudinii acestei crize energetice și la prevenirea unei viitoare crize energetice. Măsurile de reducere a consumului brut de energie electrică ar putea

include campanii naționale de sensibilizare, publicarea de informații specifice privind situația preconizată în sistemul de energie electrică, măsuri de reglementare care limitează consumul neesențial de energie și stimulente specifice pentru reducerea consumului de energie electrică.

- (19) Atunci când identifică măsuri adecvate de reducere a cererii în orele de vârf tarifar, statele membre trebuie, în special, să ia în considerare măsuri bazate pe piață, cum ar fi licitațiile sau sistemele de licitații, prin care acestea ar putea stimula o reducere a consumului într-un mod eficient din punct de vedere economic. Pentru a asigura eficiența și punerea în aplicare rapidă, statele membre ar putea utiliza inițiativele existente și ar putea extinde sistemele existente pentru a dezvolta răspunsul părții de consum. Măsurile luate la nivel național ar putea include, de asemenea, stimulente financiare sau compensații pentru participanții de pe piață afectați, în cazul în care se obține o reducere tangibilă a cererii în plus față de consumul normal preconizat.
- (20) Pentru a sprijini și a oferi orientări statelor membre care realizează reducerile necesare ale cererii prevăzute în prezentul regulament, Comisia trebuie să faciliteze schimbul de bune practici între statele membre.
- (21) Având în vedere creșterea extraordinară și bruscă a prețurilor energiei electrice și riscul iminent de noi creșteri, este necesar ca statele membre să stabilească imediat măsurile necesare pentru a realiza reduceri ale consumului brut de energie electrică pentru a facilita reduceri rapide ale prețurilor și pentru a reduce la minimum utilizarea combustibililor fosili.
- (22) Pe piața angro pentru ziua următoare, centralele electrice cel mai puțin costisitoare sunt dispecerate mai întâi, dar prețul primit de toți participanții pe piață este stabilit de ultima centrală necesară pentru a acoperi cererea, și anume cea cu cele mai mari costuri marginale, atunci când piața se închide. Recenta creștere a prețului gazelor naturale și al cărbunelui superior s-a tradus printr-o creștere excepțională și de durată a prețurilor la care instalațiile de producere a energiei electrice pe bază de gaze și cărbune licitează pe piața angro pentru ziua următoare. Acest lucru a condus, la rândul său, la prețuri excepțional de ridicate pe piața pentru ziua următoare din întreaga Uniune, deoarece acestea sunt adesea centralele cu cele mai mari costuri marginale necesare pentru a satisface cererea de energie electrică.
- (23) Având în vedere rolul prețului pe piața pentru ziua următoare ca referință pentru prețul de pe alte piețe angro de energie electrică și faptul că toți participanții la piață primesc prețul de închidere, tehnologiile cu costuri marginale semnificativ mai scăzute au înregistrat în mod constant venituri ridicate de la invadarea Ucrainei de către Rusia în februarie 2022, cu mult peste așteptările lor atunci când au decis să investească.
- (24) Într-o situație în care consumatorii sunt expuși unor prețuri extrem de ridicate, care afectează și economia Uniunii, este necesar să se limiteze temporar veniturile extraordinare de pe piață ale producătorilor cu costuri marginale mai scăzute, prin aplicarea unui plafon pentru astfel de venituri de pe piață obținute prin vânzarea de energie electrică în Uniune.
- (25) Nivelul la care se stabilește plafonul veniturilor nu trebuie să pună în pericol capacitatea producătorilor cărora li se aplică, inclusiv a producătorilor de energie din surse regenerabile, de a-și recupera costurile de investiții și de exploatare și trebuie să mențină și să stimuleze investițiile viitoare în capacitatea necesară pentru un sistem energetic decarbonizat și fiabil. Un plafon uniform al veniturilor în întreaga Uniune este necesar pentru a menține funcționarea pieței interne a energiei electrice, deoarece

ar menține concurența bazată pe prețuri între producătorii de energie electrică pe baza diferitelor tehnologii, în special pentru sursele regenerabile de energie.

- (26) În timp ce vârfurile ocazionale și pe termen scurt ale prețurilor pot fi considerate o caracteristică normală pe o piață a energiei electrice și pot fi utile pentru ca unii investitori să își recupereze investițiile în producție, creșterea extremă și durabilă a prețurilor observată începând cu februarie 2022 este net diferită de situația normală a pieței, caracterizată de prețuri de vârf ocazionale. Prin urmare, plafonul nu trebuie stabilit sub așteptările rezonabile ale participanților la piață în ceea ce privește nivelul mediu al prețurilor energiei electrice în orele în care cererea de energie electrică a fost cea mai ridicată, înainte de invadarea Ucrainei de către Rusia. Înainte de februarie 2022, prețurile medii de vârf de pe piața angro de energie electrică erau preconizate în mod semnificativ și constant sub 180 EUR/MWh în Uniune în ultimele decenii, în pofida diferențelor dintre prețurile energiei electrice între regiunile din Uniune. Întrucât decizia inițială de investiție a participanților la piață a fost luată pe baza unei așteptări ca, în medie, prețurile să fie mai mici decât acest nivel în timpul orelor de vârf, stabilirea unui plafon la 180 EUR/MWh constituie un nivel cu mult peste aceste așteptări inițiale ale pieței. Prin stabilirea unei marje la prețul pe care investitorii l-ar fi putut preconiza în mod rezonabil, se asigură faptul că plafonul veniturilor nu contrabalansează evaluarea inițială a rentabilității investițiilor.
- (27) În plus, plafonul de 180 EUR/MWh este în mod constant mai ridicat, incluzând o marjă rezonabilă, decât costul egalizat actual al energiei (LCOE) pentru toate tehnologiile de producție relevante, permițând producătorilor cărora li se aplică să își acopere investițiile și costurile de exploatare. Având în vedere că calculul ales în prezenta propunere lasă o marjă considerabilă între LCOE rezonabil și plafonul veniturilor, nu se poate preconiza, prin urmare, că plafonul va afecta investițiile în noi capacități inframarginale.
- (28) Plafonul trebuie să fie stabilit în funcție de veniturile pieței, mai degrabă decât în funcție de veniturile totale din producție (inclusiv alte surse potențiale de venituri cum ar fi primele fixe), pentru a evita un impact semnificativ asupra rentabilității preconizate inițial a unui proiect. Indiferent de forma contractuală în care poate avea loc tranzacționarea energiei electrice, plafonul trebuie să se aplice numai veniturilor de pe piață realizate. Acest lucru este necesar pentru a evita prejudicierea producătorilor care nu beneficiază efectiv de prețurile actuale ridicate ale energiei electrice din cauza faptului că și-au acoperit veniturile împotriva fluctuațiilor de pe piața angro de energie electrică. Prin urmare, în măsura în care obligațiile contractuale existente sau viitoare, cum ar fi contractele de achiziție de energie electrică din surse regenerabile și alte tipuri de contracte de achiziție de energie electrică sau de acoperire a riscurilor la termen, conduc la venituri de pe piață din producția de energie electrică mai mici sau egale cu plafonul, acestea nu ar intra în domeniul său de aplicare.
- (29) Prin urmare, măsura care introduce plafonul veniturilor nu ar trebui să descurajeze participanții la piață să încheie contracte de achiziție de energie electrică din surse regenerabile. Având în vedere beneficiile directe pe care le oferă consumatorilor finali, statele membre trebuie să continue să le promoveze, utilizând Recomandarea Comisiei din 18 mai 2022 privind accelerarea procedurilor de acordare a autorizațiilor pentru proiectele în domeniul energiei din surse regenerabile și facilitarea contractelor de achiziție de energie electrică, precum și practicile descrise în capitolul II din orientările din anexa la recomandarea menționată.

- (30) Stabilirea unui plafon uniform al veniturilor în întreaga Uniune este necesară pentru a menține funcționarea pieței interne a energiei electrice, deoarece ar menține concurența bazată pe prețuri din întreaga Uniune între producătorii de energie electrică pe baza diferitelor tehnologii, în special pentru sursele regenerabile de energie.
- (31) Deși aplicarea plafonului veniturilor în momentul decontării tranzacțiilor poate fi mai eficientă, acest lucru ar putea să nu fie întotdeauna posibil, de exemplu din cauza diferențelor în ceea ce privește modul în care sunt organizate piețele angro de energie electrică în statele membre și în diferite intervale de timp. Pentru a ține seama de particularitățile naționale și pentru a facilita aplicarea plafonului veniturilor la nivel național, statele membre trebuie să aibă libertatea de a decide ca plafonul să fie aplicat fie în momentul decontării schimbului de energie electrică, fie ulterior.
- (32) Având în vedere că mixul de producție și structura costurilor instalațiilor de producție a energiei electrice diferă foarte mult de la un stat membru la altul, acestea trebuie să aibă în continuare posibilitatea de a limita și mai mult veniturile producătorilor, cu condiția ca astfel de măsuri să fie compatibile cu dreptul Uniunii.
- (33) Plafonul veniturilor trebuie să se aplice tehnologiilor cu costuri marginale mai mici decât plafonul, cum ar fi, de exemplu, energia eoliană, solară sau nucleară.
- (34) Plafonul nu trebuie să se aplice tehnologiilor cu costuri marginale ridicate dependente de prețul combustibilului necesar pentru a produce energia electrică, cum ar fi centralele electrice pe bază de gaze și cărbune, deoarece costurile lor de exploatare ar depăși cu mult nivelul plafonului, iar aplicarea sa ar pune în pericol viabilitatea economică a acestora. Pentru a menține stimulentele pentru scăderea globală a consumului de gaze, plafonul veniturilor nu trebuie să se aplice nici tehnologiilor care concurează direct cu centralele electrice pe bază de gaze, pentru a oferi flexibilitate sistemului de energie electrică și pentru a licita pe piața energiei electrice pe baza costurilor lor de oportunitate, cum ar fi consumul dispecerizabil și stocarea.
- (35) Plafonul veniturilor nu trebuie să se aplice tehnologiilor care utilizează combustibili care înlocuiesc gazele naturale, cum ar fi biometanul, pentru a nu pune în pericol conversia centralelor electrice pe bază de gaze existente, în conformitate cu obiectivele REPowerEU.
- (36) Pentru a menține stimulentele pentru dezvoltarea de tehnologii inovatoare, plafonul pe venituri nu trebuie să se aplice proiectelor demonstrative.
- (37) În unele state membre, veniturile obținute de unii producători sunt deja plafonate prin măsuri de stat cum ar fi tarifele fixe și contractele bidirecționale pentru diferență. Acești producători nu beneficiază de creșterea veniturilor ca urmare a recente creșteri a prețurilor energiei electrice. Prin urmare, producătorii existenți care fac obiectul acestui tip de măsuri de stat trebuie excluși de la aplicarea plafonului pe venituri. Orice măsură nouă trebuie să fie în conformitate cu principiile pieței interne, să nu limiteze comerțul transfrontalier și să nu conducă la o creștere a consumului de gaze.
- (38) Având în vedere că, prin aplicarea plafonului pe venituri, nu toate statele membre își pot sprijini clienții finali în aceeași măsură din cauza unor circumstanțe legate de dependența lor de importurile de energie electrică din alte țări, este necesar ca statele membre cu importuri nete de energie electrică mai mari sau egale cu 100 % să aibă acces la acorduri de partajare a veniturilor excedentare cu principala țară exportatoare, în spiritul solidarității. De asemenea, astfel de acorduri de solidaritate sunt încurajate, în special, să reflecte relațiile comerciale dezechilibrate.

- (39) Practicile comerciale, precum și cadrul de reglementare din sectorul energiei electrice sunt semnificativ diferite de cele din sectorul combustibililor fosili. Având în vedere că plafonul urmărește să simuleze rezultatele pieței pe care producătorii le-ar fi putut aștepta dacă lanțurile de aprovizionare globale ar funcționa în mod normal în absența întreruperilor aprovizionării cu gaze începând din februarie 2022, este necesar ca măsura privind producătorii de energie electrică să se aplice veniturilor rezultate din producția energiei electrice. În schimb, întrucât contribuția temporară de solidaritate vizează rentabilitatea întreprinderilor active în sectoarele petrolului, gazelor, cărbunelui și rafinăriilor, care a crescut semnificativ în comparație cu anii precedenți, este necesar ca aceasta să se aplice profiturilor lor.
- (40) Statele membre trebuie să se asigure că veniturile excedentare care rezultă din aplicarea plafonului în domeniul energiei electrice sunt transferate consumatorilor finali de energie electrică pentru a atenua impactul prețurilor excepțional de ridicate ale energiei electrice. Veniturile excedentare trebuie să vizeze clienții, inclusiv gospodăriile și întreprinderile, care sunt afectați în mod deosebit de prețurile ridicate ale energiei electrice. În absența măsurilor propuse, există riscul ca numai statele membre mai înstărite să dispună de resursele necesare pentru a-și proteja consumatorii, ceea ce ar duce la denaturări grave ale pieței interne.
- (41) Veniturile provenite din plafon vor ajuta statele membre să finanțeze măsuri precum transferurile de venituri, rabaturile la facturi, compensarea furnizorilor pentru furnizarea sub costuri, precum și investițiile care ar conduce la o reducere structurală a consumului, în special a energiei electrice produse din surse de combustibili fosili. Atunci când se acordă sprijin clienților necasnici, acesta trebuie să vizeze realizarea de investiții în tehnologii de decarbonizare, inclusiv în energiile din surse regenerabile, de exemplu prin intermediul unui acord de cumpărare de energie electrică sau prin investiții directe în producerea de energie din surse regenerabile, sau să realizeze investiții în eficiența energetică.
- (42) Intervențiile publice în stabilirea prețurilor de furnizare a energiei electrice constituie, în principiu, o măsură care denaturează piața. Prin urmare, astfel de intervenții pot fi efectuate numai cu titlu de obligații de serviciu public și sunt supuse unor condiții specifice. În prezent, în temeiul Directivei 944/2019/UE, prețurile pot fi reglementate pentru gospodării și microîntreprinderi și, de asemenea, este posibilă reglementarea de prețuri inclusiv sub nivelul costurilor pentru consumatorii vulnerabili și cei afectați de sărăcia energetică. Cu toate acestea, în prezența actualei creșteri excepționale a prețurilor energiei electrice, setul de măsuri de care dispun statele membre pentru a sprijini consumatorii trebuie extins temporar, oferind posibilitatea de a extinde prețurile reglementate la IMM-uri și permițând stabilirea de prețuri reglementate sub nivelul costurilor. O astfel de extindere ar putea fi finanțată prin plafonul pe venituri.
- (43) Este important ca, în cazul în care prețurile cu amănuntul reglementate sunt inferioare costurilor, să nu se discrimineze între furnizori sau să nu li se impună acestora costuri inechitabile. Prin urmare, furnizorii trebuie să fie compensați în mod echitabil pentru costurile pe care le suportă pentru furnizarea la prețuri reglementate, fără a aduce atingere aplicării normelor privind ajutoarele de stat. Costul prețurilor sub nivelul costurilor reglementate trebuie să fie finanțat din veniturile provenite din aplicarea plafonului pe venituri. Pentru a evita ca aceste măsuri să crească cererea de energie electrică, răspunzând în același timp nevoilor energetice ale consumatorilor, prețurile sub costurile reglementate trebuie să acopere doar o cantitate limitată de consum.

- (44) Fără a-și modifica în mod substanțial structura costurilor și fără a-și spori investițiile, societățile din UE și sediile permanente care generează cel puțin 75 % din cifra de afaceri în sectorul petrolului, gazelor, cărbunelui și rafinăriilor au înregistrat o creștere a profiturilor din cauza circumstanțelor bruște și imprevizibile ale războiului, a reducerii aprovizionării cu energie și a creșterii cererii din cauza temperaturilor extrem de ridicate.
- (45) Contribuția temporară de solidaritate trebuie să acționeze ca o măsură de redistribuire pentru a se asigura faptul că societățile în cauză care au obținut profituri excedentare ca urmare a circumstanțelor neprevăzute contribuie proporțional la îmbunătățirea crizei energetice de pe piața internă.
- (46) Baza de calcul a contribuției temporare de solidaritate o reprezintă profiturile impozabile ale societăților și sediilor permanente rezidente în UE în sectoarele petrolului, gazelor, cărbunelui și rafinăriilor, astfel cum sunt stabilite în tratatele bilaterale sau în legislațiile fiscale naționale ale statelor membre pentru exercițiul financiar care începe la 1 ianuarie 2022 sau ulterior acestei date. Statele membre care impozitează doar profiturile distribuite ale societăților trebuie să aplice contribuția temporară de solidaritate profiturilor calculate, indiferent de distribuirea acestora. Exercițiul financiar este determinat prin trimitere la normele în vigoare în temeiul legislațiilor naționale ale statelor membre.
- (47) Numai profiturile din 2022 care depășesc o creștere de 20 % a profiturilor impozabile medii generate în cele trei exerciții financiare care încep la 1 ianuarie 2019 sau după această dată trebuie să facă obiectul contribuției de solidaritate.
- (48) Această abordare asigură faptul că o parte din marja de profit, care nu se datorează evoluțiilor imprevizibile de pe piețele energiei în urma războiului ilegal care se desfășoară în Ucraina, ar putea fi utilizată de societățile și sediile permanente în cauză pentru investiții viitoare sau pentru asigurarea stabilității lor financiare în timpul crizei energetice actuale, inclusiv pentru industriile mari consumatoare de energie. Această abordare a stabilirii bazei de calcul asigură proporționalitatea contribuției de solidaritate în diferite state membre. În același timp, această abordare de stabilire a unei rate minime asigură faptul că contribuția de solidaritate este atât echitabilă, cât și proporțională. Statele membre au în continuare libertatea de a aplica o rată mai ridicată în cazul în care au introdus deja o contribuție de solidaritate, o taxă sau un impozit pe profiturile impozabile excedentare ale întreprinderilor din domeniul energiei care intră în domeniul de aplicare al prezentului regulament, care ar depăși această rată de 33 % înainte de intrarea în vigoare a prezentului regulament. Acest lucru permite acestor state membre să își mențină rata preferată pe care o consideră acceptabilă și adecvată în cadrul sistemelor lor juridice naționale.
- (49) Contribuția de solidaritate trebuie utilizată pentru i) măsuri de sprijin financiar pentru consumatorii finali de energie și, în special, pentru gospodăriile vulnerabile, pentru a atenua efectele prețurilor ridicate la energie; ii) măsuri de sprijin financiar pentru a contribui la reducerea consumului de energie; iii) măsuri de sprijin financiar pentru sprijinirea întreprinderilor din industriile mari consumatoare de energie; (iv) măsuri de sprijin financiar pentru dezvoltarea autonomiei energetice a Uniunii. Statele membre trebuie, de asemenea, să aibă posibilitatea de a alocă o parte din veniturile obținute din contribuția temporară de solidaritate pentru finanțarea comună.
- (50) Utilizarea veniturilor în aceste scopuri reflectă caracterul excepțional al contribuției de solidaritate ca măsură care intenționează să reducă și să atenueze efectele negative ale crizei energetice asupra gospodăriilor și întreprinderilor din întreaga Uniune, cu

obiectivul de a proteja piața unică și de a preveni riscul unei fragmentări suplimentare. Creșterea prețurilor la energie afectează toate statele membre. Cu toate acestea, având în vedere diferențele în ceea ce privește mixul energetic, statele membre nu sunt toate afectate în același mod și nu dispun de aceeași marjă de manevră bugetară pentru a lua măsurile necesare pentru a proteja gospodăriile și întreprinderile vulnerabile. În absența unei măsuri europene, cum ar fi o contribuție de solidaritate, există un risc ridicat de perturbare a pieței unice și de fragmentare suplimentară, care ar fi în detrimentul tuturor statelor membre, având în vedere integrarea piețelor energiei și a lanțurilor valorice. Combaterea sărăciei energetice și abordarea consecințelor sociale ale crizei, în special pentru a proteja lucrătorii din industriile expuse, reprezintă, de asemenea, o chestiune de solidaritate între statele membre ale Uniunii. Pentru a maximiza impactul acesteia, utilizarea încasărilor din contribuția de solidaritate trebuie să se facă în mod coordonat și/sau prin intermediul instrumentelor de finanțare ale UE, într-un spirit de solidaritate.

- (51) În special, statele membre trebuie să direcționeze măsurile de sprijin financiar către gospodăriile și întreprinderile cele mai vulnerabile, care sunt cele mai afectate de creșterea prețurilor la energie. Acest lucru ar menține stimulentele de preț pentru a reduce cererea de energie și a economisi energie. În plus, vizarea gospodăriilor celor mai vulnerabile și cu constrângeri de lichiditate ar avea un efect pozitiv asupra consumului global (prin evitarea excluderii excesive a cheltuielilor cu bunuri neenergetice), având în vedere tendința ridicată de a consuma pentru acest grup de gospodării. În plus, veniturile trebuie utilizate pentru promovarea reducerii consumului de energie. În acest sens, veniturile trebuie utilizate, de exemplu, în scopul licitațiilor sau al schemelor de licitații de reducere a cererii, al reducerii costurilor de achiziție de energie ale consumatorilor finali de energie pentru anumite volume de consum sau al promovării investițiilor consumatorilor finali de energie, atât al gospodăriilor, cât și al întreprinderilor vulnerabile, în surse regenerabile de energie, în investiții în eficiența energetică sau în alte tehnologii de decarbonizare. Încasările din contribuția de solidaritate trebuie, de asemenea, să fie utilizate pentru sprijinirea financiară a întreprinderilor din industriile mari consumatoare de energie și din regiunile care se bazează pe aceste industrii. Costurile implicate de industriile mari consumatoare de energie cauzate de creșterea prețurilor la energie sunt în creștere, cum ar fi în industria îngrășămintelor. Măsurile de sprijin financiar trebuie să fie condiționate de investiții în energia din surse regenerabile, în eficiența energetică sau în alte tehnologii de decarbonizare. În plus, măsurile care contribuie la creșterea autonomiei Uniunii în domeniul energiei trebuie sprijinite prin investiții în conformitate cu obiectivele stabilite în Comunicarea REPowerEU, în special pentru proiectele cu o dimensiune transfrontalieră.
- (52) Statele membre ar putea decide, de asemenea, să aloce o parte din veniturile provenite din contribuția de solidaritate pentru finanțarea comună a măsurilor menite să reducă efectele negative ale crizei energetice, inclusiv sprijin pentru protejarea ocupării forței de muncă și pentru recalificarea și perfecționarea forței de muncă, sau să promoveze investițiile în eficiența energetică și în energia din surse regenerabile, inclusiv în proiecte transfrontaliere. Aspectul finanțării comune acoperă atât partajarea costurilor pe bază de proiect între statele membre, cât și canalizarea prin intermediul unui instrument al UE pe baza alocării voluntare de către statele membre a veniturilor la bugetul UE, într-un spirit de solidaritate.
- (53) Monitorizarea și raportarea periodică și eficace către Comisie sunt esențiale pentru evaluarea progreselor înregistrate de statele membre în ceea ce privește atingerea

obiectivelor de reducere a cererii, punerea în aplicare a plafonului pe venituri, utilizarea veniturilor excedentare și aplicarea prețurilor reglementate.

- (54) Statele membre trebuie să raporteze Comisiei cu privire la aplicarea contribuției de solidaritate pe teritoriile lor respective, precum și cu privire la orice modificări pe care le aduc acestei contribuții.
- (55) Statele membre trebuie, de asemenea, să raporteze cu privire la utilizarea veniturilor provenite din contribuția de solidaritate. În special, scopul este de a se asigura că statele membre utilizează încasările în conformitate cu utilizarea prevăzută în prezentul regulament.
- (56) Contribuția de solidaritate și cadrul juridic al UE care o reglementează trebuie să aibă un caracter temporar pentru a aborda situația excepțională și urgentă care a apărut în Uniune în ceea ce privește creșterea prețurilor la energie. Contribuția de solidaritate trebuie să fie aplicabilă pentru a acoperi profiturile excedentare generate în 2022 pentru a aborda și a atenua efectele dăunătoare ale crizei energetice actuale pentru gospodăria și întreprinderi. Aplicarea contribuției de solidaritate la întregul exercițiu financiar va permite utilizarea profiturilor excedentare pentru perioada relevantă, în interesul public de a atenua consecințele crizelor energetice, lăsând în același timp o marjă adecvată a profiturilor întreprinderilor în cauză.
- (57) Contribuția de solidaritate trebuie să se aplice numai exercițiului financiar 2022. Până la 15 octombrie 2023, când autoritățile naționale își vor exprima opinia cu privire la colectarea contribuției de solidaritate, Comisia va reexamina situația și va prezenta un raport Consiliului.
- (58) În cazul în care un stat membru se confruntă cu dificultăți în aplicarea regulamentului și, în special, a contribuției temporare de solidaritate, acesta trebuie să se consulte, după caz, cu Comisia Europeană, în conformitate cu articolul 4 din Tratatul privind Uniunea Europeană.
- (59) Volatilitatea prețurilor gazelor naturale creează dificultăți pentru întreprinderile energetice active pe piețele la termen ale energiei electrice, în special în ceea ce privește accesul la garanții adecvate. Comisia Europeană, în cooperare cu Autoritatea Europeană pentru Valori Mobiliare și Piețe și cu Autoritatea Bancară Europeană, evaluează aspectele legate de eligibilitatea garanțiilor și a marjelor, precum și posibile modalități de limitare a volatilității excesive pe parcursul zilei.
- (60) În plus, măsurile din prezentul regulament sunt în concordanță cu activitatea complementară și în curs a Comisiei Europene privind organizarea pe termen lung a pieței, astfel cum s-a anunțat în Comunicarea privind intervențiile pe termen scurt pe piața energiei și îmbunătățirile pe termen lung ale organizării pieței energiei electrice, care a fost publicată împreună cu planul REPowerEU din 18 mai 2022.
- (61) Având în vedere amploarea crizei energetice, nivelul impactului său social, economic și financiar și necesitatea de a acționa cât mai curând posibil, prezentul regulament trebuie să intre în vigoare în regim de urgență în ziua următoare datei publicării în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene.
- (62) Având în vedere caracterul excepțional al măsurilor prevăzute în prezentul regulament și necesitatea de a le aplica în special în sezonul de iarnă 2022-23, regulamentul trebuie să se aplice pentru o perioadă de un an de la intrarea sa în vigoare.
- (63) Întrucât obiectivele prezentului regulament nu pot fi realizate în mod satisfăcător de către statele membre, dar pot fi realizate mai bine la nivelul Uniunii, aceasta poate

adopta măsuri, în conformitate cu principiul subsidiarității, astfel cum este prevăzut la articolul 5 din Tratatul privind Uniunea Europeană. În conformitate cu principiul proporționalității, astfel cum este enunțat la articolul respectiv, prezentul regulament nu depășește ceea ce este necesar pentru atingerea acestui obiectiv,

ADOPTĂ PREZENTUL REGULAMENT:

CAPITOLUL I

OBIECT ȘI DEFINIȚII

Articolul 1

Obiect

Prezentul regulament instituie o intervenție de urgență pentru a atenua efectele prețurilor ridicate ale energiei prin măsuri excepționale, specifice și limitate în timp. Aceste măsuri au scopul de a reduce consumul de energie electrică, de a stabili un plafon pentru veniturile de pe piață pe care anumiți producători le primesc din producția de energie electrică și de a le redistribui clienților finali într-un mod specific, de a permite statelor membre să aplice intervenții publice în stabilirea prețurilor de furnizare a energiei electrice pentru gospodării și întreprinderi mici și mijlocii și de a stabili norme privind o contribuție de solidaritate temporară pentru societățile din UE și sediile permanente care desfășoară activități în principal în sectoarele petrolului, gazelor, cărbunelui și rafinăriilor, pentru a contribui la accesibilitatea prețului la energie pentru gospodării și întreprinderi.

Articolul 2

Definiții

În sensul prezentului regulament, se aplică definițiile de la articolul 2 din Directiva (UE) 2019/944 și de la articolul 2 din Regulamentul (UE) 2019/943. În plus, se aplică următoarele definiții:

1. „întreprindere mică sau mijlocie” înseamnă o întreprindere conform definiției de la articolul 2 din anexa la Recomandarea 2003/361/CE a Comisiei¹²;
2. „consum brut de energie electrică” înseamnă furnizarea globală de energie electrică pentru activități desfășurate pe teritoriul unui stat membru;
3. „perioadă de referință” înseamnă perioada cuprinsă între 1 noiembrie și 31 martie pe parcursul celor cinci ani consecutivi care precedă data intrării în vigoare a prezentului regulament, începând cu perioada 1 noiembrie 2017-31 martie 2018;
4. „ore de vârf tarifare” înseamnă orele din zi în care se preconizează că prețurile angro ale energiei electrice pentru ziua următoare vor fi cele mai ridicate, pe baza previziunilor operatorilor de transport și de sistem și ale operatorilor pieței de energie electrică desemnați;

¹² Recomandarea 2003/361/CE a Comisiei din 6 mai 2003 privind definirea microîntreprinderilor și a întreprinderilor mici și mijlocii (JO L 124, 20.5.2003, p. 36).

5. „venit de pe piață” înseamnă venitul realizat pe care un producător îl primește în schimbul vânzării și livrării de energie electrică în Uniune, indiferent de forma contractuală în care are loc un astfel de schimb, inclusiv contractele de achiziție de energie electrică și alte operațiuni de acoperire împotriva fluctuațiilor de pe piața angro de energie electrică, excluzând orice sprijin acordat de stat;
6. „decontare” înseamnă o plată efectuată și primită între contrapărți, în schimbul livrării și primirii de energie electrică, după caz, în vederea îndeplinirii obligațiilor respective ale contrapărților în temeiul uneia sau mai multor tranzacții de compensare;
7. „autoritate competentă” înseamnă o autoritate conform definiției de la articolul 2 alineatul (11) din Regulamentul (UE) 2019/941;
8. „venituri excedentare” înseamnă o diferență pozitivă între veniturile de pe piață ale producătorilor per MWh de energie electrică și plafonul de 180 EUR/MWh de energie electrică;
9. „deșeuri” înseamnă orice substanță sau obiect pe care deținătorul le aruncă sau are intenția sau obligația să le arunce, conform definiției de la articolul 3 alineatul (1) din Directiva 2008/98/CE;
10. „importuri nete de energie electrică” înseamnă, pentru perioada cuprinsă între 1 ianuarie 2021 și 31 decembrie 2021, diferența dintre importurile totale de energie electrică și exporturile totale de energie electrică împărțită la producția brută totală de energie electrică dintr-un stat membru;
11. „exercițiu financiar” înseamnă un an fiscal, un an calendaristic sau orice altă perioadă adecvată în scopuri fiscale, astfel cum este definită în legislația națională;
12. „client” înseamnă clientul angro sau clientul final;
13. „consumator final de energie” înseamnă clientul care cumpără energie pentru uz propriu;
14. „consumator final de energie electrică” înseamnă clientul care cumpără energie electrică pentru uz propriu;
15. „schemă de sprijin” înseamnă orice instrument, schemă sau mecanism aplicat de un stat membru sau de un grup de state membre, care promovează utilizarea energiei din surse regenerabile;
16. „garanție de origine” înseamnă un document electronic care dovedește unui client final că o anumită pondere sau cantitate de energie a fost produsă din surse regenerabile;
17. „activități în sectoarele petrolului, gazelor, cărbunelui și rafinăriilor” înseamnă orice activitate economică desfășurată de o societate din UE sau de un sediu permanent care generează cel puțin 75 % din cifra de afaceri în domeniul extracției, mineritului, rafinării țițeiului sau fabricării produselor de cocserie;
18. „societate din UE” înseamnă o societate dintr-un stat membru care, în conformitate cu legislația fiscală a statului membru respectiv, este considerată a fi rezidentă în statul membru respectiv în scopuri fiscale și, în temeiul unui acord privind dubla impunere încheiat cu un stat terț, nu este considerată ca fiind rezidentă în scopuri fiscale în afara Uniunii;

19. „sediu permanent” înseamnă orice sediu de afaceri stabil situat într-un stat membru, prin care se desfășoară în întregime sau parțial activitatea unei societăți comerciale din alt stat, în măsura în care profiturile înregistrate de sediul stabil sunt impozabile în statul membru în care este situat, în temeiul tratatului bilateral privind impozitarea sau, în absența unui astfel de tratat, în temeiul dispozițiilor din dreptul intern;
20. „profituri excedentare” înseamnă profiturile impozabile obținute din activități desfășurate la nivelul societăților sau al sediilor permanente în sectorul petrolului, gazelor, cărbunelui și rafinăriilor care depășesc o creștere de 20 % față de media profiturilor din ultimii trei ani fiscali;
21. „contribuție de solidaritate” înseamnă o măsură temporară menită să abordeze profiturile excedentare ale societăților din UE și ale sediilor permanente care desfășoară activități în sectoarele petrolului, gazelor, cărbunelui și rafinăriilor, pentru a atenua evoluțiile excepționale ale prețurilor pe piețele energiei în beneficiul statelor membre, consumatorilor și întreprinderilor.

CAPITOLUL II

MĂSURI PRIVIND PIAȚA ENERGIEI ELECTRICE

Secțiunea 1

Reducerea cererii

Articolul 3

Reducerea consumului brut de energie electrică

Statele membre trebuie să încerce să pună în aplicare măsuri de reducere a consumului lunar brut total de energie electrică cu 10 % față de media consumului brut de energie electrică din lunile corespunzătoare din perioada de referință.

Articolul 4

Reducerea consumului brut de energie electrică în timpul orelor de vârf tarifar

- (1) Pentru fiecare lună, fiecare stat membru identifică orele de vârf tarifar care corespund unui procentaj minim de 10 % din numărul total de ore din lună.
- (2) Fiecare stat membru își reduce consumul brut de energie electrică în timpul orelor de vârf tarifar identificate. Pentru fiecare lună, reducerea obținută în orele de vârf tarifar identificate trebuie să atingă cel puțin 5 % în medie pe oră. Obiectivul de reducere se calculează ca diferența dintre consumul brut real de energie electrică pentru orele de vârf tarifar identificate și consumul brut de energie electrică preconizat de operatorii de transport și de sistem, fără a lua în considerare efectul măsurilor instituite pentru atingerea obiectivului stabilit în prezentul articol.

Articolul 5

Măsuri de reducere a cererii

- (1) Statele membre pot alege măsurile adecvate de reducere a consumului brut de energie electrică în vederea îndeplinirii obiectivelor stabilite la articolele 3 și 4. Măsurile trebuie să fie clar definite, transparente, proporționale, nediscriminatorii și verificabile și trebuie, în special:
 - (a) să fie bazate pe piață, cu compensații, dacă este cazul, stabilite printr-un proces concurențial deschis, inclusiv prin proceduri de ofertare în cadrul cărora ofertanții câștigători primesc compensații;
 - (b) să implice compensații financiare numai atunci când astfel de compensații sunt plătite pentru energia electrică suplimentară neconsumată în comparație cu consumul preconizat în ora în cauză fără licitație;
 - (c) să nu denatureze în mod nejustificat concurența sau buna funcționare a pieței interne a energiei electrice;
 - (d) să nu se limiteze în mod nejustificat la anumiți clienți sau grupuri de clienți, inclusiv agregatori, în conformitate cu articolul 17 din Directiva (UE) 2019/944;
 - (e) să nu împiedice în mod nejustificat procesul de înlocuire a tehnologiilor bazate pe combustibili fosili cu tehnologii care utilizează energie electrică.

Secțiunea 2

Plafonarea veniturilor de pe piață și distribuirea veniturilor excedentare către clienții finali

Articolul 6

Plafonarea obligatorie a veniturilor de pe piață

- (1) Veniturile de pe piață ale producătorilor obținute din producerea de energie electrică din sursele menționate la articolul 7 alineatul (1) se plafonează la maximum 180 EUR per MWh de energie electrică produsă.
- (2) Statele membre se asigură că plafonul vizează toate veniturile de pe piață ale producătorilor, indiferent de intervalul de timp al pieței în care are loc tranzacția și indiferent dacă energia electrică este tranzacționată bilateral sau pe o piață centralizată.
- (3) Statele membre decid dacă aplică plafonul veniturilor la decontarea schimbului de energie sau ulterior.
- (4) Fără a aduce atingere alineatului (1), statele membre pot menține sau introduce măsuri care limitează și mai mult veniturile de pe piață ale producătorilor, cu condiția ca aceste măsuri să fie proporționale și nediscriminatorii, să nu pună în pericol semnalele de investiții, să asigure acoperirea costurilor de investiții, să nu denatureze funcționarea piețelor angro de energie electrică și să fie compatibile cu dreptul Uniunii.

Articolul 7

Aplicarea plafonului veniturilor de pe piață în cazul producătorilor de energie electrică

- (1) Obligația prevăzută la articolul 6 se aplică veniturilor de pe piață obținute din vânzarea energiei electrice produse din următoarele surse:
 - (a) energie eoliană;
 - (b) energie solară (energie termică solară și energie solară fotovoltaică);
 - (c) energie geotermală;
 - (d) energie hidroelectrică fără rezervor;
 - (e) combustibili din biomasă (combustibili din biomasă solizi sau gazoși), cu excepția biometanului;
 - (f) deșeuri;
 - (g) energie nucleară;
 - (h) lignit;
 - (i) țiței și alte produse petroliere.
- (2) Plafonul prevăzut la articolul 6 alineatul (1) nu se aplică proiectelor demonstrative sau producătorilor ale căror venituri per MWh de energie electrică produsă sunt deja plafonate ca urmare a unor măsuri de stat.
- (3) Statele membre pot decide, în special în cazurile în care aplicarea plafonului prevăzut la articolul 6 alineatul (1) generează o sarcină administrativă semnificativă, ca plafonul să nu se aplice producătorilor care produc energie electrică cu instalații de producere a energiei electrice cu o capacitate instalată de maximum 20 kW.

Articolul 8

Stimulente pentru contractele de achiziție de energie electrică din surse regenerabile

- (1) În cadrul prezentului regulament, statele membre elimină rapid orice bariere administrative sau de piață nejustificate din calea contractelor de achiziție de energie electrică din surse regenerabile. Ele iau măsuri pentru a accelera adoptarea contractelor de achiziție de energie electrică din surse regenerabile, în special de către întreprinderile mici și mijlocii.
- (2) Statele membre trebuie să conceapă, să programeze și să implementeze scheme de sprijin – și garanții de origine – astfel încât acestea să fie compatibile cu contractele de achiziție de energie electrică din surse regenerabile, să le completeze și să permită încheierea acestora.

Articolul 9

Distribuirea veniturilor excedentare

- (1) Statele membre se asigură că toate veniturile excedentare care rezultă din aplicarea plafonului veniturilor de pe piață sunt utilizate pentru a finanța măsuri de sprijinire a consumatorilor finali de energie electrică care atenuează impactul prețurilor ridicate ale energiei electrice asupra clienților respectivi, într-un mod direcționat.

- (2) Măsurile menționate la alineatul (1) trebuie să fie clar definite, transparente, proporționale, nediscriminatorii și verificabile și nu contracarează obligația de reducere a consumului brut de energie electrică prevăzută la articolele 3 și 4.
- (3) Măsurile menționate la alineatul (1) pot cuprinde, de exemplu:
- (a) acordarea unei compensații financiare consumatorilor finali de energie electrică pentru reducerea consumului lor de energie electrică, inclusiv prin licitații de reducere a cererii sau prin scheme de licitație;
 - (b) transferuri directe către consumatorii finali de energie electrică;
 - (c) compensarea furnizorilor care trebuie să livreze energie electrică clienților la un preț inferior costurilor, în urma unei intervenții a statului în stabilirea prețurilor în temeiul articolului 12;
 - (d) reducerea costurilor de achiziție a energiei electrice pentru consumatorii finali de energie electrică pentru un volum limitat de energie electrică consumată;
 - (e) promovarea investițiilor consumatorilor finali de energie electrică în tehnologii de decarbonizare, în surse regenerabile de energie și în eficiența energetică.

Articolul 10

Acorduri între statele membre

În situațiile în care importurile nete de energie electrică ale unui stat membru sunt mai mari sau egale cu 100 %, se încheie, până la 1 decembrie 2022, un acord de partajare a veniturilor excedentare între statul membru importator și principala țară exportatoare. Toate statele membre pot, în spiritul solidarității, să încheie astfel de acorduri.

Secțiunea 3

Măsuri privind comerțul cu amănuntul

Articolul 11

Extinderea temporară la întreprinderile mici și mijlocii a intervențiilor publice în stabilirea prețurilor energiei electrice

Prin derogare de la normele UE privind intervențiile publice în stabilirea prețurilor, statele membre pot aplica intervenții publice în stabilirea prețurilor pentru furnizarea de energie electrică către întreprinderile mici și mijlocii. Astfel de intervenții publice trebuie:

- (a) să fie limitate la 80 % din cel mai mare consum anual al beneficiarului din ultimii cinci ani și să mențină un stimulent pentru reducerea cererii;
- (b) să îndeplinească condițiile prevăzute la articolul 5 alineatele (4) și (7) din Directiva (UE) 2019/944;

- (c) dacă este cazul, să respecte condițiile prevăzute la articolul 12 din prezentul regulament.

Articolul 12

Posibilitatea temporară de a stabili prețuri ale energiei electrice sub cost

Prin derogare de la normele UE privind intervențiile publice în stabilirea prețurilor, atunci când aplică intervenții publice pentru stabilirea prețurilor de furnizare a energiei electrice în temeiul articolului 5 alineatul (6) din Directiva (UE) 2019/944 sau al articolului 11 din prezentul regulament, statele membre pot stabili, în mod excepțional și temporar, un preț pentru furnizarea de energie electrică care este sub cost, cu condiția ca toate condițiile următoare să fie îndeplinite:

- (a) Măsura acoperă o cantitate limitată de consum și menține un stimulent pentru reducerea cererii.
- (b) Nu există nicio discriminare între furnizori.
- (c) Furnizorii sunt compensați pentru furnizarea sub cost.
- (d) Toți furnizorii sunt eligibili să propună oferte la prețul reglementat pe aceeași bază.

CAPITOLUL III

MĂSURĂ PRIVIND SECTOARELE PETROLULUI, CĂRBUNELUI, GAZELOR ȘI RAFINĂRIILOR

Articolul 13

Sprijin pentru clienții finali prin intermediul unei contribuții de solidaritate temporare obligatorii

- (1) Profiturile excedentare generate de activitățile din sectorul petrolului, gazelor, cărbunelui și rafinăriilor fac obiectul unei contribuții de solidaritate temporare.
- (2) Statele membre se asigură că măsurile naționale existente sau planificate care împărtășesc obiective similare contribuției de solidaritate temporare în temeiul prezentului regulament respectă sau completează normele care reglementează contribuția de solidaritate temporară stabilite prin prezentul regulament.
- (3) Contribuția de solidaritate temporară obligatorie menționată la alineatul (1) se aplică cel târziu de la 31 decembrie 2022.

Articolul 14

Baza de calcul a contribuției de solidaritate temporare

Contribuția de solidaritate temporară pentru societățile din UE și sediile permanente care desfășoară activități în sectoarele petrolului, gazelor, cărbunelui și rafinăriilor se calculează pe baza profiturilor impozabile, astfel cum sunt stabilite în temeiul normelor fiscale naționale în exercițiul financiar care începe la 1 ianuarie 2022 sau după această dată, care depășesc o creștere de 20 % a profiturilor impozabile medii, astfel cum sunt stabilite în conformitate cu normele fiscale naționale, din cele trei exerciții financiare care încep la 1 ianuarie 2019 sau ulterior acestei date. În cazul în care rezultatul mediu anual al perioadei care acoperă cele trei exerciții financiare care încep la 1 ianuarie 2019 sau ulterior acestei date este negativ, profitul impozabil mediu este zero în scopul calculării contribuției de solidaritate temporare.

Articolul 15

Rata pentru calcularea contribuției de solidaritate temporare

- (1) Rata aplicabilă pentru calcularea contribuției de solidaritate temporare este de cel puțin 33 % din baza menționată la articolul 14.
- (2) Contribuția de solidaritate temporară se aplică în plus față de impozitele și taxele obișnuite aplicabile în conformitate cu legislația națională a unui stat membru.

Articolul 16

Utilizarea veniturilor din contribuția de solidaritate temporară

- (1) Statele membre utilizează încasările din contribuția de solidaritate temporară cu un impact suficient de rapid în următoarele scopuri:
 - (a) măsuri de sprijin financiar pentru consumatorii finali de energie, în special pentru gospodăriile vulnerabile, pentru a atenua efectele prețurilor ridicate la energie, într-un mod direcționat;
 - (b) măsuri de sprijin financiar pentru a contribui la reducerea consumului de energie, cum ar fi prin licitații de reducere a cererii sau prin scheme de licitație, reducerea costurilor de achiziție de energie ale consumatorilor finali de energie pentru anumite volume de consum, promovarea investițiilor consumatorilor finali de energie în surse regenerabile de energie, în investiții structurale în eficiența energetică sau în alte tehnologii de decarbonizare;
 - (c) măsuri de sprijin financiar pentru sprijinirea întreprinderilor din industriile mari consumatoare de energie, cu condiția ca acestea să fie condiționate de investiții în energie din surse regenerabile, în eficiența energetică sau în alte tehnologii de decarbonizare.

- (d) măsuri de sprijin financiar pentru dezvoltarea autonomiei energetice, în particular investiții în conformitate cu obiectivele REPowerEU, în special proiecte cu o dimensiune transfrontalieră.
 - (e) în spirit de solidaritate între statele membre, alocarea de către statele membre a unei părți din veniturile provenite din contribuția de solidaritate temporară pentru finanțarea comună a măsurilor menite să reducă efectele negative ale crizei energetice, inclusiv sprijin pentru protejarea ocupării forței de muncă și pentru recalificarea și perfecționarea forței de muncă sau pentru promovarea investițiilor în eficiența energetică și în energia din surse regenerabile, inclusiv în proiecte transfrontaliere.
- (2) Măsurile menționate la alineatul (1) trebuie să fie clar definite, transparente, proporționale, nediscriminatorii și verificabile.

Articolul 17

Caracterul temporar al contribuției de solidaritate

Contribuția de solidaritate temporară aplicată de statele membre în conformitate cu prezentul regulament are un caracter temporar. Se aplică numai profiturilor excedentare generate în exercițiul financiar care a început la 1 ianuarie 2022 sau ulterior acestei date.

CAPITOLUL IV

DISPOZIȚII FINALE

Articolul 18

Monitorizare și asigurarea respectării normelor

- (1) Autoritatea competentă a fiecărui stat membru monitorizează punerea în aplicare pe teritoriul său a măsurilor menționate la articolele 3, 4, 5, 6, 7, 9, 11 și 12.
- (2) Cât mai curând posibil după intrarea în vigoare a prezentului regulament și cel târziu până la 1 decembrie 2022, statele membre raportează Comisiei măsurile planificate necesare în temeiul articolului 5 și acordurile încheiate în temeiul articolului 10.
- (3) Până la 15 ianuarie 2023 și, ulterior, în fiecare lună până la 15 aprilie 2023, statele membre raportează Comisiei cu privire la:
 - (a) reducerea cererii realizată în temeiul articolelor 3 și 4 și măsurile instituite pentru realizarea reducerii în conformitate cu articolul 5;
 - (b) veniturile excedentare generate în temeiul articolului 6;
 - (c) măsurile privind distribuția veniturilor excedentare aplicate pentru a atenua impactul prețurilor ridicate ale energiei electrice asupra clienților finali, în conformitate cu articolul 9;

- (d) orice intervenții publice în stabilirea prețurilor la energia electrică menționate la articolele 11 și 12;
- (4) Statele membre raportează Comisiei cu privire la:
- (a) introducerea contribuției de solidaritate temporare în temeiul articolului 13 până la 15 octombrie 2022;
 - (b) orice modificare ulterioară a măsurii respective în termen de o lună de la publicarea în jurnalul oficial național;
 - (c) utilizarea încasărilor în temeiul articolului 16, în termen de o lună de la data la care veniturile au fost colectate de statele membre în conformitate cu legislația națională.

Articolul 19

Reexaminare

- (1) Până la 28 februarie 2023, Comisia efectuează o reexaminare a Capitolului II cu privire la situația generală a aprovizionării cu energie electrică și a prețurilor la energia electrică din Uniune și prezintă Consiliului un raport cu privire la principalele constatări ale acestei reexaminări. Pe baza raportului respectiv, Comisia poate propune, în special, în cazul în care acest lucru este justificat de circumstanțele economice sau de funcționarea pieței energiei electrice din Uniune și din statele membre individuale, prelungirea perioadei de aplicare a prezentului regulament, modificarea nivelului plafonului veniturilor prevăzut la articolul 6 alineatul (1) și aplicarea acestuia în cazul producătorilor de la articolul 7 sau modificarea în alt mod a capitolului II.
- (2) Până la 15 octombrie 2023, Comisia efectuează o reexaminare a Capitolului III cu privire la situația generală a sectorului combustibililor fosili și profiturile excedentare generate, și va prezenta Consiliului un raport privind principalele constatări ale acestei reexaminări.

Articolul 20

Intrare în vigoare și aplicare

- (1) Prezentul regulament intră în vigoare în ziua următoare datei publicării în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene.
- (2) Fără a aduce atingere necesității de a asigura distribuirea veniturilor excedentare în conformitate cu articolul 9 și de a utiliza încasările din contribuția de solidaritate temporară în conformitate cu articolul 16, prezentul regulament se aplică pentru o perioadă de un an de la intrarea sa în vigoare.

Articolele 3, 4, 5, 6, 7, 9 și 10 se aplică de la 1 decembrie 2022. Acest lucru nu aduce atingere unei cereri voluntare anterioare din partea statelor membre.

Articolele 3, 4, 6 și 7 se aplică până la 31 martie 2023.

Prezentul regulament este obligatoriu în toate elementele sale și se aplică direct în statele membre în conformitate cu tratatele.

Adoptat la Bruxelles,

*Pentru Consiliu
Președintele*